

ไม่รู้-พูดผิดหมด

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ธรรมะพระป่า ธรรมะกรรมฐาน ธรรมะนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
แสวงหาธรรม ขณะที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสวงหาธรรมนะ ทดสอบอยู่ ๖ ปี
นั้นธรรมะยังไม่มี เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาตามความเป็น
จริง เห็นไหม ผู้รู้จริง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา แล้วจะไป
เทศน์ว่าการกับปัญจวัคคีย์

ปัญจวัคคีย์ เห็นไหม เพราะเห็นว่าขณะที่อยู่ด้วยกัน ทรมานทำทุกรกิริยามา
มหาศาลเลย แล้วยังไม่ถึงที่สุด ไม่ถึงที่สุดแห่งทุกข์ จนสุดท้ายเห็นไหมมาฉันอาหารของ
นางสุชาดา ปัญจวัคคีย์เห็นใจ เห็นว่าตั้งแต่ทำทุกรกิริยายังสำเร็จไม่ได้ ขณะที่ออกไปมัก
มากในอาหาร มักมากในเรื่องทางโลก จะสำเร็จได้อย่างไร

เห็นไหมความเห็นของโลก!

ความขัดแย้ง พอคความขัดแย้ง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะบอกเลยนะ เรา
อยู่ด้วยกันมา ๖ ปี บอกไม่เคยเป็นพระอรหันต์ เห็นไหม ไม่รู้จริงก็บอกว่าไม่รู้

ปัจจุบันรู้จริงแล้ว ให้เงี่ยหูลงฟัง คำว่า รู้จริง ผู้รู้จริงพูดธรรมะเป็นความจริงหมด
เลย รู้ไม่จริง ไม่รู้-พูดผิดหมดเลย ถ้าพูดธรรมะถูกเห็นไหม ธรรมะที่ถูก ถูกในอะไร ถูก
เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ธรรมจักร เวลาเทศน์ธรรมจักรขึ้นมา เทวดา
ส่งข่าวกันเป็นชั้นๆ ขึ้นไปเลย เทวดา อินทร์ พรหมรับรู้ได้ แต่มนุษย์รับรู้ไม่ได้

มนุษย์รับรู้ไม่ได้ จริงหรือปลอมก็ยังไม่เข้าใจ ไม่เข้าใจหรือกรรมอันใดจริงอัน
ใดปลอม

สิ่งที่ขนาดว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมขึ้นมา เห็นใหม่ เวลาแสดงธรรม ของจริง จริงๆ ธรรมะจริงๆ ถ้าไม่จริงนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นสุภาพบุรุษ ขณะที่ทำทุกกริยายอยู่เห็นใหม่ ตอนที่ไปศึกษากับอาจารย์อาภารดาบส เจ้าชายสิทธัตถะมีสมบัติ ๘ เหมือนเรา เป็นศาสดาสอนได้เหมือนเรา และมีความรู้เท่าเรา สอนได้หมดเลย

เจ้าชายสิทธัตถะไม่เอา เห็นใหม่ บอกว่าถ้าไม่รู้จริง สุภาพบุรุษขนาดที่ว่ามีคนกา รันตีให้ว่า มีสถานะเป็นศาสดาก็ยังไม่ยอมรับ แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติอยู่ประมาณจนขนาดไหน ต่อสู้กับกิเลสขนาดไหน ถ้ายังไม่รู้จริงก็ไม่รู้ แต่ถ้าคุณ..ปัญญาจักขีย์นะ อุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ ๖ ปี แล้วผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกันมา ๖ ปี เราจะเอาอะไรสอนเขาบ้าง เราจะมีพุดอะไรให้เขาเข้าใจได้บ้าง ก็ไม่ได้สอนเลย เพราะตัวเองก็ยังไม่รู้เห็นใหม่

ถ้าความรู้จริงไม่เกิดขึ้นมา ธรรมะก็เป็นของปลอมหมด สิ่งที่เป็นธรรมะปลอมเห็นใหม่ จะไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ เจ้าลัทธิต่างๆ บอกเป็นศาสดาทั้งนั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษา แล้วเรียนจนหมดความรู้เขาแล้ว ก็มันแก้ทุกข์ไม่ได้ ละที่สุดแห่งกิเลสไม่ได้ ทำไม่ได้ทั้งนั้น

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตรัสรู้ธรรมขึ้นมาได้ตามความเป็นจริง เห็นใหม่ เสวยวิมุตติสุขอยู่ ขณะที่เสวยวิมุตติสุขเห็นใหม่ จนทอดธุระ จะไม่สอนเลยเพราะว่ามันเป็นความลึกลับมหัศจรรย์ กับสิ่งที่โลกจะเข้าใจได้ แต่เวลามาทบทวนใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในเมื่อสิ่งที่มันจะสอนไม่ได้ แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นใคร

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นมนุษย์เหมือนกัน เป็นเจ้าชายสิทธัตถะเหมือนกัน ตรัสรู้ธรรมขึ้นมาได้ด้วยสิ่งที่สร้างสมมา พระโพธิสัตว์เห็นใหม่ โพธิญาณได้สร้างสมมามหาศาล เพราะบุญกุศลอันนั้นถึงเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระปัจเจกพุทธเจ้าเท่านั้นที่ตรัสรู้เองโดยชอบ ถ้าสั่งสอนก็สั่งสอนด้วยบารมีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เตรียมความพร้อมมาเพื่อจะสั่งสอน ชี้นำๆ พยายามชี้นำ พยายามบอกกล่าว

ปัญจวัคคีย์ได้ฝึกฝนกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา ๖ ปี บอกไม่ได้ทำสมาธิ เวลาเทศน์ธรรมจักรนี้ไม่มีสมาธิเลย ปัญญาล้วนๆ เลย ปัญญาล้วนๆ ก็สำหรับคนที่พร้อม ถ้าคนที่พร้อมเป็นปัญญาล้วนๆ แต่คนที่ยังไม่พร้อมเห็นใหม่ คนที่ยังไม่พร้อมต้องเตรียมความพร้อม การเตรียมความพร้อมต้องทำความสงบของใจเข้ามา การทำความสงบของใจเข้ามาเห็นใหม่ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นความจริง

แต่ในปัจจุบันนี้มันเป็นความปลอม ผู้ไม่รู้ๆ พุดพิศหมด ความไม่รู้ของเรา ความเข้าใจผิดของเรา ถ้าความเข้าใจถูกของเราว่า เราเข้าใจของเราว่า เราเป็นชาวพุทธ ในการประพฤติปฏิบัติ ในความสนใจของชาวพุทธ ในชาวพุทธกับเราเห็นใหม่ ทาน ศีล ภาวนา ในการภาวนาเป็นสิ่งที่สร้างอริยมุขขึ้นมาในหัวใจ จะปฏิบัติเพื่อพ้นจากทุกข์ได้ ในการปฏิบัติพ้นจากทุกข์ได้เห็นใหม่

ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา ศาสนาพุทธนี้มีคุณประโยชน์มหาศาล ตั้งแต่เรื่องของวัฒนธรรมประเพณี วัฒนธรรมในการกระทำต่างๆ เรื่องนี้มันเป็นสิ่งที่ว่าทำให้ตกเป็นประเพณีวัฒนธรรม ให้สังคมร่มเย็นเป็นสุข สิ่งนี้เป็นประโยชน์ใหม่ เป็นประโยชน์ ทุกคนมีสิทธิ ทุกคนมีหน้าที่ ทุกคนมีโอกาสที่ประพฤติปฏิบัติได้ ไม่ใช่ถ้าพูดถึงปฏิบัติแล้วก็ต้องจริงจัง ต้องพยายามทำให้เหมือนกับพระป่า

ความที่พระป่าประพฤติปฏิบัติ อย่างหลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์เราที่ประพฤติปฏิบัติมานี้ เพราะในสมัยสังคมในสมัยๆ นั้น ในการประพฤติปฏิบัติ เขาบอกว่ามรรคผลมันไม่มีแล้ว สิ่งต่างๆ กระทำมันไม่มีเหตุไม่มีผล กึ่งพุทธกาลแล้วมรรคผลไม่มี เราศึกษาพุทธก็ศึกษาเป็นธรรมที่ว่าคล้ายระดับทานของเรา เราทำเพื่อประโยชน์ของเราเห็นใหม่

มรรคผลไม่มี ทีนี้มรรคผลไม่มีการประพฤติปฏิบัตินะ องค์หลวงปู่มั่น หลวงปู่เสาร์นะ ท่านพยายามประพฤติปฏิบัติให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์ ความที่จะปฏิบัติให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์นั้น มันจะต้องทำความจริงจงดด้วยมรรคญาณ ด้วยเหตุด้วยผล ด้วยสัจจะ ด้วยความจริง ด้วยอริยสัจ ด้วยคุณธรรม ถึงเข้าไปถึงที่สุดแห่งทุกข์นั้นได้

แต่เราเป็นชาวพุทธนะ เราอยากประพฤติปฏิบัติ เรามีสิทธิทุกคนนะ ในการประพฤติปฏิบัติทุกคนมีสิทธิ์ เหมือนการเล่นกีฬา ในการเล่นฟุตบอล ในการเล่นกีฬาทุกคนมีสิทธิ์เล่นใหม่ ทุกคนมีสิทธิเล่นกีฬาได้ทุกคน เพราะการเล่นกีฬาในสมัยปัจจุบันนี้

การออกกำลังกายมันเป็นเรื่องของกระทรวงสาธารณสุขเขาให้ความส่งเสริมมาก เพราะมันเป็นการให้โรคภัยไข้เจ็บในร่างกายของประชากรนี้มันน้อยลง ในเมื่อร่างกายแข็งแรง ในเมื่อจิตใจแข็งแรงนะ ร่างกายของเราแข็งแรงเห็นใหม่ ทรัพยากรต่างๆ มีคุณค่ามาก

นี่ ขนาดทางโลกเขายังเห็นคุณค่าของการออกกำลังกาย แล้วถ้าเราเล่นกีฬา ทุกคนมีสิทธิเล่นใหม่ ทุกคนมีสิทธิเล่นกีฬาทั้งหมดเลย แต่การเล่นกีฬาที่ประสบความสำเร็จ ที่คนที่ว่าเป็นนักกีฬาอาชีพ มันมีกี่คน การเล่นกีฬาทุกคนมีสิทธิเล่นหมด เล่นฟุตบอลทุกคนเล่นได้หมด หญิงหรือชายเล่นได้ทั้งนั้น ทุกคนเล่นกีฬาได้ ทุกคนออกกำลังกายได้ ทุกคนทำอะไรได้

ในการประพฤติปฏิบัติก็เหมือนกัน ทุกคนมีสิทธิ บอกว่าถ้าปฏิบัติแล้วจะต้องออกปฏิบัติให้เข้มแข็ง ไม่ใช่ ทุกคนมีสิทธิมีหน้าที่ มีโอกาสในการประพฤติปฏิบัติ ทุกคนมีสิทธิหาความสุขจากหัวใจของเราทุกๆ คน พุทธศาสนานะมันเปิดกว้างมาก เห็นใหม่ไม่ปิดกั้น

สมัยพุทธกาลนะเขาปิดกั้นเรื่องสุภาพสตรีนะ ให้บวชแต่..ในสมัยพราหมณ์ พวกพราหมณ์พวกอะไรนี่ เขาถือเรื่องวรรณะ ถือต่างๆ มาก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเปิดให้บวชหมดเลย นางโคตะมิกีมาบวชนะ อุบลวรรณาที่เป็นพระอรหันต์ เป็นเอตทัคคะด้วยเห็นใหม่ เปิดกว้างมาก สิทธิทุกคนมีพร้อมหมด ในการประพฤติปฏิบัติทุกคนมีสิทธิหมด

ฉะนั้นถึงบอกว่าในการประพฤติปฏิบัติ ต้องประพฤติปฏิบัติแบบทำสมาธิ แบบพระป่ามันทำให้ลำบากเปล่า มันทำให้เสียเวลาเปล่า เราต้องมาปฏิบัติด้วยปัญญาของเราเลย

ปัญญาอย่างนี้มันก็เหมือนสิทธิการเล่นกีฬา ทุกคนมีสิทธิเล่นเหมือนกันหมด แต่ผลของมันมีหรือเปล่าละ ถ้าผลของมันไม่ถึงที่สุดของผลของมันนะ เราก็ต้องบอกว่าการเล่นกีฬาของเรานี้คือการออกกำลังกาย

แต่การเล่นกีฬาของมืออาชีพเขา เป็นนักกีฬาอาชีพนะ เขาเล่นของเขา เขามีชื่อเสียง เขามีต่างๆ ของเขามาก การฝึกฝนของเขาแตกต่างกัน มันแตกต่างกันกับการเล่น

การออกกำลังกายมหาศาลเลย นี่การออกกำลังกายแล้วบอกว่าได้มรรคได้ผล ได้เหรียญทอง ได้ชัยชนะมา ไม่ใช่!

คุณักฟุตบอลนะ นักฟุตบอลที่เขาเล่น เขาเป็นนักฟุตบอล เห็นไหม คุณ เวลาเขาเล่นฟุตบอลนะ เขาต้องเตรียมอะไรบ้าง ถ้าเขามีทักษะเขามีชื่อเสียงมาก เขายกมาว่าเขามีความสามารถมหาศาลเลย แต่ถ้าเขาไม่ผ่านความฟิตของเขาเนะ เขาไม่ผ่านความฟิตนะ โค้ชเขาไม่ให้ เขาไม่เอามาเล่นหรอก เขาให้ไปเป็นอยู่ในทีมสำรอง ต้องไปฝึกหัดขึ้นมา ต้องให้ผ่านความฟิต ความฟิตนี่คืออะไร

นี่ไง ถ้าจิตใจของเรา ถ้าความเข้มแข็งของเรามันไม่ผ่านความฟิตมา เราจะผ่านการเล่นกีฬา นั่น ลงไปเราก็แพ้ทั้งนั้นนะ นี่พูดถึงนักกีฬาอาชีพนะ แล้วเวลาการมีการแข่งขันเห็นไหม มีการแข่งขัน เวลาแข่งขันขึ้นไป ถ้าเขาล้มของเขาด้วยท่าทางที่ผิดพลาด เขาจะมีความเจ็บไข้ได้ป่วยเลย แขนหักขาหัก เวลาเขาล้มท่าที่ไม่ถูกต้อง ล้มไปนะไหล่ หลุด เพราะไหล่กระแทก ไหล่หลุดเห็นไหม นี่ก็คือสิ่งที่เวลาเขาแข่งขันของเขา

นี่จะบอกว่าถ้าเขาจะได้เป็นนักกีฬาอาชีพ เขาจะมีความจริงของเขา เขาจะมีความมุมานะของเขา แต่เพราะความเข้าใจผิด ไม่รู้พูดผิดหมด เราเห็นนักกีฬาอาชีพเขาเล่นกัน เขาทำจริงจังมากเพราะว่ามันเป็นความจริง ในการประพฤติปฏิบัติของเรา ถ้าหวังมรรคผลเห็นไหม มันจะมีความจริงของเขา จะมีความฟิตของเขา เขาจะทำความสงบในใจของเขา เขาจะมีความจริงจังของเขา แล้วการลงไปแข่งขันนะมันเป็นอีกกรณีหนึ่งนะ

เพราะการซ้อม เวลาเขาซ้อมเห็นไหม เขาจะแบ่งนักกีฬาของเขาเป็นสองฝ่าย แล้วการซ้อม การซ้อมนั้นซ้อมเพื่อเอากำลัง ซ้อมเพื่อเอาเทคนิคต่างๆ เพื่อทบทวนเทคนิคของกัน ใช้อย่างนั้นเขาไม่เอาจริงจัง นี่เวลาจิตมันสงบแล้วการออกรู้ การออกหากิเลสเนะ มันยังมีเทคนิคอีกชั้นหนึ่งนะ ไม่ใช่ นักกีฬาอาชีพซ้อมกันเฉยๆ

แต่ในปัจจุบันนะ ในคนผู้ไม่รู้แล้วพูดเห็นไหม ว่าเรียบง่าย ทำกันง่ายๆ มันไม่ใช่ นักกีฬาอาชีพ ไม่ใช่ นักฟุตบอลนะ มัน是孩子เก็บฟุตบอล เห็นข้างสนามเวลาเขาเล่นฟุตบอลไหม มันจะมีเด็กเก็บบอลนะ เด็กเก็บบอลนะ เขาเก็บไปเห็นไหม มันเรียบง่าย ไม่ต้องลงทุนลงแรง ไม่ต้องฝึกซ้อมแบบนักกีฬาอาชีพ ไม่ต้องจริงจัง ไม่ต้องควบคุมอาหาร ไม่ต้องผ่านความฟิต เด็กคนไหนก็เก็บฟุตบอลได้ทั้งนั้น

ถ้าเด็กเก็บฟุตบอลนะ เวลาเขาแข่งฟุตบอลเห็นใหม่ เขาแข่งกัน เวลาเขาแข่งกัน เขาทำความจริงกัน เขาแข่งกันนะ เขาจะได้ประตูไม่ได้ประตูนะ นั่นอยู่ที่ความสามารถของเขา แล้วการได้ประตูนั้น มันจะได้ผลว่ามันทำได้จริงไม่ได้จริงใจ เพราะเขาได้แต้มของเขา

นี่ถ้าเด็กเก็บฟุตบอลมันเก็บฟุตบอล แล้ววิ่งเข้าไป แล้วเอาฟุตบอลนั้นไปเข้าประตูไป มันจะได้แต้มใหม่ มันเป็นไปไม่ได้ แม้แต่เข้าไปสนามฟุตบอลยังเข้าไปไม่ได้เลย ถ้าจะเข้าไปสนามฟุตบอลขณะที่เขามีการแข่งขันอยู่ ในเกมของเขา เด็กเก็บฟุตบอลไม่มีสิทธิเข้าไปในสนามนั้น เด็กเก็บฟุตบอลมันก็เก็บอยู่ข้างนอก เก็บแล้วส่งให้นักฟุตบอลเขาเล่นกัน

ในการประพฤติปฏิบัติ เหมือนกับเราเป็นนักฟุตบอล เราเป็นผู้มีสิทธิอยู่ในเกม นั้น ผู้รู้จริง เขามีการกระทำของเขา มันถึงได้มรรคได้ผล

แต่ถ้าเด็กเก็บฟุตบอลอยู่ริมสนามนะ มันจะได้อะไร มันไม่ได้เพราะอะไร เพราะความพืดก็ไม่มี เทคนิคก็ไม่มี ทุกอย่างก็ไม่มี นี่ไง ผู้ไม่รู้-พูดผิดหมด ในการประพฤติปฏิบัติก็เหมือนกัน ในเมื่อตัวเองไม่รู้ ตัวเองพูดไปนะ ตัวเองพูดไปเห็นใหม่ ถ้าตัวเองไม่เข้าใจ พูดสิ่งใดก็ผิดทั้งนั้นนะ ผิดหมดแม้แต่พฤติกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

นักฟุตบอลเขาเตะฟุตบอลนะ เด็กเก็บฟุตบอลมันก็เก็บฟุตบอลนะ แต่สถานะมันต่างกันมหาศาลเลย ในการประพฤติปฏิบัติของเราเหมือนกัน สิทธิมีนะ การเล่นกีฬาเพื่อออกกำลังกาย นี่สิทธิมี เหมือนกัน เรานั่ง เราทำสมาธิ เราจะทำประพฤติปฏิบัติ ในการประพฤติปฏิบัติ เราประพฤติปฏิบัติ เรามีสิทธิใหม่ มี แต่ผลมีใหม่นั้นอีกเรื่องหนึ่งนะ ถ้าผลมันไม่มี ผลไม่มี ผลของมันไม่มีทำไปเห็นใหม่ ทำไปแล้วมันได้อะไรขึ้นมา

ในเมื่อชีวิตของเราเกิดมาแล้วเห็นใหม่ เกิดมาแล้วต้องตายหมด ถ้ากำลังเรายังแข็งแรง ชีวิตเรายังมีโอกาสอยู่ ในการประพฤติปฏิบัตินะ ถ้าแผ่นดินยังไม่กลบหน้า ยังมีลมหายใจเข้าและลมหายใจออกอยู่ เรามีโอกาสตลอดเวลา แต่โอกาสนี้มันจะหมดไปต่อเมื่อเราอนใจ

การประพุดติปฏิบัติ เราจะลงทุนลงแรง เราจะทำความจริงจังของเรา เราก็กลัว ทุกข์กลัวยาก แต่ถ้าในการประพุดติปฏิบัติเห็นใหม่ โดยผู้ไม่รู้ หัวหน้าที่ไม่รู้เห็นใหม่ เขาบอกเลยบอกว่า เราเก็บฟุตบอลก็ได้ เก็บฟุตบอลมันก็เหมือนเราเล่นฟุตบอลนะ แล้วมันจะได้ผลประโยชน์ แล้วมันจะได้จริงไหมละ มันได้ไม่จริง ในเมื่อได้ไม่จริงเพราะอะไร เพราะผู้ไม่รู้ไง เพราะคนนั้นเขาไม่เคยเล่นฟุตบอล เขาไม่เป็นความจริง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ผ่านเกมส์มาทั้งหมด เข้าใจกระบวนการของนักกีฬาทั้งหมดว่า นักกีฬา คูลิ นักกีฬาเห็นใหม่ เด็กที่มันมีเขาว์ขึ้นมาเป็นข้างเผือก เขาจะส่งแมวมองไปมอง แล้วเขาจะเอาคนนั้นเข้ามาในทีมของเขา

นี่ก็เหมือนกันองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พวกกระบวนการของทุกข์ กระบวนการของกิเลส กระบวนการของอวิชชา กระบวนการของพญามารนะ มันร้ายกาจนัก ในเมื่อร้ายกาจนักนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะรื้อสัตว์ขันธ์เห็นใหม่ จะเล็งญาณก่อนนะ เล็งญาณเล็งอะไร เล็งญาณเพื่อดูว่าหัวใจของเขาพร้อมไหม มีบารมีไหม แล้วโอกาสของเขา ชีวิตเขาจะสั้นไหม ต้องไปเอาคนนั้นก่อนเห็นใหม่ เล็งญาณ

คำว่า เล็งญาณ ญาณมันอยู่ที่ไหน เล็งญาณไปที่ใคร?

รื้อสัตว์ขันธ์นะ จะมารื้อสัตว์ขันธ์เอาพวกเราเข้าไปโรงพยาบาลไข้ไหม ไม่ใช่! เอาแต่หัวใจ เอาหัวใจขึ้นมาเพื่อมาฝึกฝนนะ การมาฝึกฝน ถ้าจิตใจไม่สงบเห็นใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องรอให้จิตสงบก่อน รอให้มีวุฒิภาวะก่อน แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงจะเทศนาว่าการ

แม้แต่เทศนาว่าการเห็นใหม่ เรื่องอนุปปพิชิตา ต้องเทศนาตั้งแต่ท่าน ตั้งแต่เนกขัมมะเห็นใหม่ แล้วพอจิตควรแก่การงาน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเทศน์ อริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค สิ่งที่เกิดขึ้น มันต้องมีความความพร้อมของมัน เห็นใหม่

แต่นี้บอกว่าไม่ต้องทำอะไรเลย ทำอย่างไรก็ได้ลัดสั้นๆ ผู้ไม่รู้-พุดพิศหมด แม้แต่พฤติกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ไม่ถูก! เป้าหมายมันต่างกัน

เป้าหมาย เห็นใหม่ คุณิ เขาเล่นเทนนิสกันก็เหมือนกัน เด็กเก็บเทนนิสเห็นใหม่ ลูกเทนนิสเวลามันวิ่งผ่านไปผ่านมา พอเราเก็บลูก มันก็อยู่ในเกมนั้นนะ แต่มันได้อะไรกับเกมการแข่งขันนั้น มันไม่ได้เกมการแข่งขันอะไรเลย เพราะอะไร เพราะเราปฏิเสธไป ปฏิเสธความฟิตของร่างกาย ปฏิเสธทุกๆ อย่าง

จิตเป็นรูป ความคิดเป็นนาม จิตเป็นรูป ถ้าจิตเป็นรูปความคิดเป็นนาม ในเมื่อจิตเป็นรูปนะ ถ้าเราไม่เข้าถึงตัวจิต เราก็ไม่เข้าถึงตัวจิต แล้วนามมันเกิดมาจากไหน ในเมื่อ นามคือความคิด นามคือความรู้สึก

เขาว่าจิตส่งออกไม่ได้ จิตส่งออกไม่มี เพราะจิตนี้เป็นวิญญูณขั้น

แม้แต่วิญญูณขั้นก็ไม่ใช่ จิตเป็นรูปไม่ใช่ขั้น จิตเป็นรูป ความคิดเป็นนาม ขั้นคืออาการของใจ

คำว่า จิตส่งออกนะเห็นใหม่ เพราะเขาไม่เข้าใจว่าเด็กเก็บฟุตบอลหรือนักฟุตบอล แตกต่างกันอย่างใด เพราะอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กระทบการอย่างนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อริยสัจ พระพุทธเจ้าวางไว้หมดแล้ว พระพุทธเจ้าจะเข้าใจเลย

เด็กเก็บฟุตบอลนี้ะ ถ้ามันมีความสามารถของมัน มีเขาวปัญญาของมัน มันฝึกขึ้นมา มันเห็นทักษะของนักกีฬาอยู่ตลอดเวลา มันพัฒนาตัวมันเองได้จากเด็กเก็บฟุตบอล มันจะเป็นนักฟุตบอล มันจะเป็นนักกีฬาที่มีทักษะ มันจะมีนักกีฬาที่มีความสามารถ มันจะเป็นตัวจักรสำคัญในการเล่นฟุตบอลนั้น เด็กเก็บฟุตบอลนี้แหละมันพัฒนาได้

แต่นี้ก็บอกว่าไม่ต้องทำ ไม่ต้องทำความสงบ เพราะใครทำสมาธิเสียโอกาสมาก นักปฏิบัติชาวพุทธเราเสียโอกาสกับการทำความสงบมามหาศาลแล้ว หลงไหลไปกับการทำความสงบ แล้วความสงบจะแก้กิเลสไม่ได้

เขาไม่เข้าใจกระบวนการของจิต! องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้าใจกระบวนการของจิต เราเกิดเป็นมนุษย์ เราปฏิเสธการเป็นเด็กอ่อนได้ไหม เราปฏิเสธของการที่เราเป็นวัยรุ่นมาได้ไหม ชีวิตมันต้องผ่านมาอย่างนั้นนะ

จิตทุกดวงที่การประพาศปฏิบัติมันต้องมีกระบวนการของมัน ในเมื่อเราเกิดมาเป็นมนุษย์ เรามีกายกับใจ ในเมื่อมีกายกับใจมันเป็นสมมุติ มันเป็นสถานะของมนุษย์ ถ้าสถานะของมนุษย์มันมีกายกับใจอยู่แล้ว มีกายกับใจนะ ความคิดอย่างนี้แล้วเอาความคิดนี้ มันไม่ใช่เหมือนกับเด็กเก็บฟุตบอลนะ นี่มันเป็นกฎกติกาสิ่งที่มีอยู่เห็นไหม

ธรรมะมีอยู่ ธรรมะมีอยู่นะ ธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิม

ธรรมะมีอยู่แต่ใครไปรู้ธรรมะละ!

“บอกธรรมะเป็นธรรมชาติ ทุกอย่างเป็นธรรมชาติ ในการกระทำนะจิตเขาเคลื่อนไปก็เป็นธรรมชาติ พอรู้กระบวนการของจิตก็เป็นธรรมชาติ”

อย่างนั้น! คนดูฟุตบอลนั่งอยู่บนสนาม มันก็บอก “มันก็เป็นเจ้าของทีมฟุตบอลนั่น” กระบวนการการกระทำมันเกิดขึ้นมาหรือยัง กระบวนการการกระทำของจิตมันเกิดขึ้นมา ไม่มี! เพราะอะไร เพราะเราปฏิเสธทั้งหมด เราปฏิเสธเพราะอะไร เพราะกระบวนการอันนี้มันไม่เกิดขึ้น มันไม่เกิดขึ้นนะ เราก็บอกว่าสิ่งนี้เห็นไหม ผู้ไม่รู้เห็นไหม มันเข้าใจผิด เข้าใจผิดนะ

คนที่ เป็นเจ้าของทีมนะ เจ้าของทีมเขามีทุนรอน ราคาของทีมฟุตบอลแต่ละทีม ไม่ใช่ของถูกๆ แล้วเราไปนั่งดูเฉยๆ เราจะเป็นเจ้าของทีมนั้นขึ้นมาได้อย่างไร มันเป็นไปได้เลย มันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ เป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้เพราะอะไร

เพราะผู้รู้จริงเขามีความละเอียด ของที่ไม่ใช่ของเรา เขาไม่กล้าเข้าไปแตะหรือ แต่ที่ผู้รู้ไม่จริง ผู้รู้ไม่จริงนะแอบอ้างไปทั้งนั้น แล้วพอประพาศปฏิบัติตามความจริงขึ้นมาเห็นไหม มันก็ทำไม่ได้ พอทำไม่ได้ผลมันก็ไม่ มี สิ่งที่ผลมันไม่มี แต่ให้ค่ากันไปเอง ให้ค่ากันไปเองเห็นไหม

แต่ถ้าเป็นความจริง เราต้องทำความสงบของใจ การที่ทำความสงบของใจ ถ้าธรรมชาติของจิต กระบวนการของมัน มันส่งออก ธรรมชาติของจิตมันส่งออกโดยธรรมชาติของมัน

“สิ่งที่เคลื่อนที่ที่เร็วที่สุดคือความคิด คือจิต คือความคิดของเรา แล้วสิ่งที่เคลื่อนที่ที่เร็วที่สุดนะ เราจะให้มันสงบเข้ามา สิ่งที่เคลื่อนที่ที่เร็วที่สุดแล้วมันสงบนิ่งของมัน มันจะมีพลังงานมากขนาดไหน”

นี่ไง จิตเป็นรูป ความคิดเป็นนาม

ธรรมชาติของมัน คำว่า จิตเป็นรูป ความคิดเป็นนาม ผู้ที่รู้จริงเห็นจริง เขาจะเข้าใจว่าอะไรเป็นความคิด อะไรเป็นรูป ความรู้สึกอย่างนั้น แต่เพราะพอเราไม่เคยเห็นกระบวนการของจิต เราไม่เคยเห็น เราไม่รู้จัก กระบวนการของจิตที่มันจะเป็นไปอย่างนี้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บุปเพณิวาसानุสติญาณ ข้อมูลของมันนะ ข้อมูลเวลาจิตมันสงบเข้าไปเห็นข้อมูลเห็นใหม่ ข้อมูลเพราะอะไร เพราะจากเจ้าชาย สิทธัตถะเข้าไปก็เป็นพระเวสสันดร พระเวสสันดรไปอีก ๑๐ ชาติ นี่ข้อมูลที่มันส่งเสริมมา บุปเพณิวาसानุสติญาณ

ถ้าจิตมันมีกระบวนการของมัน เห็นข้อมูลของมันก็ยังไม่ใช่ ถ้าเห็นข้อมูลของมันแล้ว ข้อมูลนั้นมันมีกำลังของมัน มีกำลังไง เวลาจุตูปปาตญาณเห็นใหม่ จุตูปปาตญาณนะถ้าแรงขั้มันมีสิ่งที่จิต นี่ไงจิตเป็นรูป ความคิดเป็นนาม ข้อมูลนี้มันอยู่ที่จิต จิตนี้เป็นรูป ความคิดนี้เป็นนาม ข้อมูลยังอยู่ที่จิต ตัวจิตมันมีข้อมูลอยู่ทั้งหมด มันมี บุปเพณิวาसानุสติญาณ จุตูปปาตญาณ

จิตเป็นรูป ความคิดเป็นนาม มันก็เป็นการส่งออก มันก็หมุนออกไปเห็นใหม่ วิชา ๓ แล้วย้อนกลับมา ย้อนกลับมาที่ตัวจิต ถ้าย้อนกลับมาที่ตัวจิต อวิชา ปัจจยา สังขารา สังขารา ปัจจยา วิญญูณัง สิ่งที่มีรรคญาณมันเกิดขึ้นมานะ มันเกิดขึ้นมามันทำลายตัวจิต เพราะข้อมูล ข้อมูลมันอยู่ที่จิตแต่ไม่ใช่จิต จุตูปปาตญาณเกิดจากจิตก็ไม่ใช่จิต นี่ไง สิ่งที่เขาไม่เคยเห็นตัวจิต แล้วไม่เคยเห็นตัวจิต ถึงว่ากระบวนการว่าจิตนี้เป็นขั้น วิญญูณันท์ มันไม่ใช่!

วิญญูณันท์มันเป็นวิญญูณในขั้น ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญูณ แต่ที่ว่าจิตมันเป็นปัจจยาการ สิ่งนี้มีถึงมีสิ่งนี้ อวิชา ปัจจยา สังขารา สังขารา ปัจจยา วิญญูณัง มันเป็นปัจจยาการ มันเป็นหนึ่งในเดียว นี่ไงมันเป็นหนึ่งในเดียว มันเป็นรูป

กระบวนการของจิต กระบวนการของจิตมันมี พลังงานของมันมี มันมีกระบวนการของมัน มันมีข้อมูลของมันอยู่ชั้นหนึ่งไว้ในจิตได้สำนึก เวลามันออกมาออกมาโดยธรรมชาติ

เพราะเราเป็นมนุษย์ใช้ใหม่ สิ่งที่เป็นมนุษย์ เป็นเทวดา กับเป็นพรหม ต่างกับมนุษย์ตรงไหน ต่างกว่าเพราะชั้นมันไม่เหมือนกัน ชั้น ๔ ชั้น ๑ ชั้น ๕ กระบวนการมันต่างกัน แต่ตัวจิตอันเดียวกัน ตัวจิตอันเดียวกันหมายถึงว่าเวลาเกิดสถานะมันเป็นอันเดียวกัน พอถึงตัวจิตอันเดียวกัน จิตมันส่งออก พอจิตมันส่งออก สิ่งนี้พอส่งออกมามันเอาความส่งออก เอาชั้น ๕ เอาความระลึกรู้ เอาสัญชาตญาณ มาศึกษาธรรมะ

พอศึกษาธรรมะ มันศึกษาธรรมะใช้ใหม่ เราศึกษาธรรมะ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ไง เพราะความไม่รู้ เพราะความไม่รู้พุดคิดหมด คิดว่าความคิดเกิดดับ ถ้าความคิดเกิดดับ ความคิดเกิดดับ ธรรมชาติมันก็เหมือนไฟฟ้า เราเปิดเราปิด ความคิดเกิดดับ ความคิดเกิดดับแล้วมันเหลืออะไร

ไฟฟ้ามันเกิดดับ มันเกิดดับเฉยๆ ใช้ใหม่ มันไม่มีชีวิต แต่เวลาความคิดเกิดดับมันก็พลังงานมันทำงานของมัน แล้วพอมันเกิดดับแล้วมันเหลืออะไร เพราะเราปฏิเสธว่าจิตมันไม่มีใจ จิตส่งออกไม่ได้ คำว่าจิตส่งออกไม่ได้คือเขาไม่รับรู้ว่า จิตตัวนี้ พลังงานตัวนี้ ตัวจิตที่เป็นรูปมันอยู่ของมันอย่างไร เพราะไม่เคยเห็น ไม่เคยเห็นเพราะอะไร ไม่เคยเห็นเพราะตัวเองไม่ทำความสงบของใจ

นี่ไง ศิล สมาธิ ปัญญา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าให้ทำความสงบของใจเข้ามา พุทโธๆ หรือปัญญาอบรมสมาธิ แล้วผลกระบวนการของปัญญาอบรมสมาธิ เขาก้าวล่วงเข้าไป เขาไม่เห็นคุณค่าของเด็กเก็บฟุตบอล เขาคิดว่าเด็กเก็บฟุตบอลมันเป็นนักกีฬา เขาไม่เห็นคุณค่าของเด็กเก็บฟุตบอล ถ้าเห็นคุณค่าเด็กเก็บฟุตบอล จากเด็กเก็บฟุตบอลนะ เด็กพัฒนาไปมันจะไปเป็นนักกีฬาอาชีพ

จิตของมัน มันเห็นการเกิดดับ สิ่งที่เป็นความคิดๆ นะ ที่ว่าเป็นความคิดนะ มันเกิดดับ เขาดูความเกิดดับนะเพราะว่าเกิดดับมันก็เด็กเก็บฟุตบอลไง มันเกิดดับเพราะเด็กเก็บฟุตบอลมันไม่มีสิทธิเล่นเกมฟุตบอลนั้น ถ้าไม่มีสิทธิเล่นเกมฟุตบอลนั้น เพราะ

จิตมันไม่เคยสงบ จิตมันไม่มีหลักมีเกณฑ์ แต่ถ้าเกิดเห็นความเกิดดับเห็นไหม จิตมันเกิดดับ นี่คือปัญญาอบรมสมาธินะ

ถ้าจิตเกิดดับเห็นไหม เขาบอกเขาจิตเกิดดับ เราบอกไม่ใช่ ทำไม่ได้ ต้องใช้พิจารณา พิจารณาว่า เกิดมาจากไหน แล้วดับ ดับลงที่ไหน ถ้ามันเห็นว่าเกิด เกิดมาจากไหน จิตเป็นรูป ความคิดเป็นนาม ถ้ามันเห็นการเกิดดับ เห็นกระบวนการของการเกิดดับ เพราะความเกิดดับ ความคิดเป็นนาม ถ้านามมันดับมันเหลืออะไร มันไปอยู่ที่ไหน ถ้านามมันดับ มันก็ไปอยู่ที่รูป

แต่เพราะกระบวนการของเขาด้วยความไม่รู้ เพราะคิดว่าการเกิดดับแล้ว พอเกิดดับ พอเห็นการเกิดดับ เห็นการเกิดดับ พอมีการเกิดดับแล้วว่าการเกิดดับนั้นคือ เพราะมันเกิดดับแล้วใช่ไหม กิเลสมันได้ชำระไปแล้ว เพราะอะไร เพราะกิเลสมันชำระไปแล้ว มันไม่มีสิ่งใด นี่ไง กระบวนการของมันไม่มี กระบวนการที่มันไม่มีเพราะอะไร เพราะว่า มันไม่มีจุดเริ่มต้น ไม่มีที่สิ้นสุดแห่งการทำงาน

ถ้ามีจุดเริ่มต้นเห็นไหม จุดเริ่มต้นของเรา จุดเริ่มต้นของครูบาอาจารย์ของเรา ที่ว่าเราจะปฏิบัติเพื่อมรรคผล ในพุทธศาสนาที่สุดแห่งทุกซ์ ถ้าไม่มีการปฏิบัติที่สุดแห่งทุกซ์ มันต้องมีมรรคมีผล ถ้ามีมรรคมีผลใครเป็นคนรู้จุดเริ่มต้น ใครเป็นคนมีการกระทำ จุดเริ่มต้นของการกระทำเห็นไหม

ถ้าเราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ มันใช้ปัญญา ปัญญาใคร่ครวญว่าความคิดนี้มันเกิดมาจากไหน ความคิดที่มันเกิด เกิดมาจากไหน เกิดมาโดยการกระตุ้นของใคร เหตุใด กระตุ้นความคิดนี้ออกมา เราไม่ต้องกระตุ้นหรอก โดยธรรมชาติของมันเห็นไหม บุญเพณีนิกายานุสติญาณ ข้อมูลเดิม ข้อมูลของจิตมันมีอยู่แล้ว

แล้วในปัจจุบันนี้ เวลาเรากระทบด้วยตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร คำว่าบ่วงของมารนะ มันเป็นเครื่องล่อ รูป รส กลิ่น เสียงนะมันผ่านอายตนะ มันไปบูชามารเรานะ

ในปัจจุบันถ้าเราไม่มีสติ รูป รส กลิ่น เสียงนะมันจะเป็นบ่วงของมาร เป็น พวงดอกไม้ พวงดอกไม้คือกระตุ้น บ่วงคือคล้องคอ ถ้าเรามีสติตาม เรามีสติ เราใช้ ปัญญาใคร่ครวญตาม รูป รส กลิ่น เสียงมันเป็นสักแต่ว่า คำว่าสักแต่ก็คือธรรมชาติของ มันเป็นอย่างนั้น แต่มันจะมีคุณค่าทันทีเลยถ้าจิตหลง จิตหลงเราก็ไปเอาสิ่งนั้นมี อำนาจเหนือเรา เพราะจิตหลง

ถ้าจิตไม่หลง เสียง ข้อมูลคำว่าชม เขาชมหรือเขาติฉินนินทา มันก็คือเสียง เสียง คือเสียง เพียงแต่เราบวก เราให้คำว่าสรรเสริญหรือนินทา เห็นไหมมันเป็นธรรมชาติของ มัน ถ้าจิตของเราไม่หลง เสียงก็คือเสียง ค่าของมันเท่ากับเสียง แต่ถ้ามันมีเสียงติฉินหรือ เสียงนินทา ติฉินนินทาหรือเขาส่งเสริม ใจเราหลงเห็นไหม พอใจหลงมันก็มีค่ากับมัน นี่ ไง บ่วงของมาร พวงดอกไม้แห่งมาร

ถ้าเราใช้ปัญญาของเรานะ มันใช้ในปัจจุบัน มันมีผลกระทบ แล้วถ้าเราเท่าทัน ผลกระทบ นี่ไง ความคิดเป็นนามดับมันก็เหลือจิต จิตเป็นรูป เพราะอะไร เพราะมี สติสัมปชัญญะ เพราะมีการกระทำ เพราะมีการพิจารณา ไม่ใช่การเห็นการเกิดดับ

เห็นการเกิดดับเฉยๆ มันเพิ่งกลืน มันเหมือนเปิดปิดสวิตซ์ไฟฟ้า พอเปิดปิด สวิตซ์ไฟฟ้ามันเลยเห็นนามดับ พอนามเกิดดับ เข้าใจว่านี่คือการใช้ปัญญาในพุทธศาสนา ไม่ใช่! ในการใช้ปัญญาในพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าครูบาอาจารย์ก็ บอก ต้องทำให้จิตสงบก่อน เหมือนกับนักกีฬาอาชีพนะ เขาต้องฟิตร่างกายของเขา เขา จะมีโอกาสแข่งขันนะ มีโอกาสเฉยๆ นะ ยังไม่ได้แข่งขัน

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราเห็นความเกิดดับ เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ พอปัญญาอบรม สมาธินะมันเห็นการเกิด เห็นการดับ เห็นการเกิด เกิดเพราะอะไร เกิดเพราะมันหลง เกิด เพราะจิตมันหลง จิตมันไม่เข้าใจ หิวนะที่ว่าจิตหิวกระหายนะ เห็นอะไรมันก็ต้องเอา หมดละ เพราะมันเห็นอาการของจิตที่มันหลง จิตที่มันไม่เข้าใจเห็นไหม

จิตที่มันไม่เข้าใจ พอเราใช้ปัญญาเข้าไป เราตามจิตของเราเข้าไป ตามเข้าไป มัน ปล่อยเข้ามา เห็นไหมมันปล่อยนาม มันเหลือรูป แต่เพราะมันปล่อยนาม มันเหลือรูป พอ เหลือรูป เหลือรูปเห็นไหมข้อมูลเดิม บุพเพนิวาสานุสติญาณ เห็นไหมจุลุปปาตญาณ นี่ ข้อมูลเดิม ข้อมูลเดิมที่มันไม่มีมรรคญาณขึ้นมา นะ มันชำระกิเลสไม่ได้

ถ้ามันจะชำระกิเลสของมันเห็นใหม่ พอจิตสงบเข้ามา แม้แต่จิตสงบ แม้แต่เรียก
ความพิตในกีฬา เขาก็ยังไม่เห็นความสำคัญ แล้วเขาจะเอานักกีฬาที่ไหนลงไปแข่งขัน

ผู้ไม่รู้พูดธรรมดาๆ เลย แต่ไม่เข้าอริยสัจ ไม่เข้าความจริงเลย

แต่ครูบาอาจารย์ของเราพยายามบอก ต้องทำความสงบของใจเข้ามาให้ได้
พยายามทำความสงบของใจก่อน ถ้าใจสงบแล้ว ธรรมะเห็นใหม่ สุตตมยปัญญา จินตมย
ปัญญา การศึกษาการคุชธรรมะกัน มันเป็นสุตตมยปัญญา คือธรรมขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า กิเลสละที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่เราไม่ได้ละอะไรเลย เราไม่มีอะไรเลยแล้วพูดธรรมดาๆ นี่ไง ผู้ไม่รู้พูด
ธรรมดาๆ ! แล้วก็บอกว่า มีสิทธิ มีกำลัง เดียวปฏิบัติได้ง่ายรู้ง่ายนะ

ใช่! มีสิทธิปฏิบัติทุกคน แต่ผลนะ ผลเอาที่ไหน ถ้าเราปฏิบัติลงทุนลงแรงเห็น
ใหม่ ลงทุนลงแรงเราทำของเราเต็มที่แล้ว แล้วผลที่มันจะได้มาละ

ในการประพฤติปฏิบัติเพื่อความสบายใจ ในการประพฤติปฏิบัติใน
ชีวิตประจำวัน ในการปฏิบัติเพื่อร่างกายแข็งแรง ถูกต้อง ในความปฏิบัติมันถูกต้อง
ทั้งนั้นละ แต่มรรคผลมันอยู่ที่ไหน? ถึงที่สุดกระบวนการบอกว่าปฏิบัติเพื่อความสุ
ความสบาย อันนี้เห็นด้วยนะ

แต่ถ้าบอกปฏิบัติด้วยความที่ร่างกายแข็งแรง ปฏิบัติเพื่อความสบายนะ

คนปฏิบัติเขาก็ปฏิบัติ ทุกคนต้องการผล ทุกคนต้องการสิ่งตอบแทน ถ้าพูดถึงถ้า
ปฏิบัติเพื่อความสบาย เขาก็ไม่ทำกัน ถึงบอกว่าจะไปเป็นโสดาบัน เป็นสกิทา เป็นอนาคา

การเกิดดับอย่างนี้จะไปเป็นโสดาบันได้อย่างไร การเกิดดับอย่างนี้จะไปเป็นสกิทา เป็น
อนาคาได้อย่างไร ในเมื่อผู้ไม่รู้บอกว่าอารมณ์ ความคิดมันเป็นการจิตส่งออก ตัวจิตจริงๆ
ส่งออกไม่ได้

ฐิติจิต อวิชชาเกิดบนอะไร ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
อวิชชา ปัจจยา สังขารา สังขารา ปัจจยา วิญญูฉนัง กระบวนการเริ่มต้นจากความไม่รู้ จาก
อวิชชา แต่หลวงปู่มั่นบอกว่าอวิชชาต้องมีพ่อแม่ อวิชชาไม่ลอยมาจากฟ้า อวิชชาเกิด

จากจิตติจิต ตัวภพ ตัวจิตเดิมแท้เป็นที่อยู่ของอวิชา ในเมื่อวิชานะ มันอยู่ที่ตัวภพ ตัวจิต แล้วขณะที่ว่าเราบอกว่าจิตส่งออกไม่ได้ จิตส่งออกไม่ได้อย่างไรในเมื่อวิชาพาเกิด พาดาย

เรามาเกิดที่นี่ ปฏิสนธิจิต ไม่ใช่วิญญาณชั้น วิญญาณชั้นนี้เป็นวิญญาณในชั้น ๕ ในเมื่อเราเกิดเป็นมนุษย์แล้วสำเร็จรูปแล้ว เราถึงมีสถานะ มีสัญชาตญาณของความมีธาตุ ๔ และชั้น ๕ ธาตุ ๔ คือร่างกาย ชั้น ๕ คือจิตใจ ชั้น ๕ คือจิตใจนะ จิตใจของสามัญสำนึกไง

แต่พอเราทำความเข้าใจเข้ามานะ ตัวจิตใจคือตัวพลังงานเฉยๆ ตัวจิตติจิตที่อวิชามันอาศัยอยู่นะ ถ้าเข้ามาถึง ถ้าทำความเข้าใจเข้ามา เราจะเห็นกระบวนการของมัน ถ้าเห็นกระบวนการของมันถ้าจับได้ ถ้าจับไม่ได้ คำว่าจับไม่ได้ คำว่าสมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน ถ้าไม่มีสมถกรรมฐาน เราจะเริ่มต้นจากกระบวนการที่ไหน

ก็เริ่มต้นจากกระบวนการเห็นไหม กระบวนการที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเนตรัสรู้ธรรมขึ้นมา เสาวยิมุตติสุข มรรคญาณมันเกิดขึ้นมาอย่างไร

แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาจะเทศน์ธรรมจักรกับปัญจวัคคีย์ เห็นไหม เราไม่รู้เราก็บอกว่าเราไม่รู้ ปัจจุบันนี้ในเมื่อมันมีกิจญาณ สัญญา มันมีวงรอบของมรรคญาณที่มันหมุนขึ้นมา มรรคญาณนะมันเกิดขึ้นมาจากที่ไหน เธอจงเงี่ยหูลงฟัง

นี่ก็เหมือนกัน ในการประพฤติปฏิบัติมันจะมีเหตุมีผลของมัน มันจะเป็นสัจจะความจริงของมัน ถ้าเป็นสัจจะความจริงของมันนะ จะรู้จะเห็นนะ คำพูดนะมันฟ้องหมดละ

อย่างเช่น เราบอกเห็นไหม ๑ กิโล ๑ กิโลเห็นไหม ๑ กิโลเมตรหรือ ๑ กิโลกรัม ๑ กิโลเมตรมันเป็นระยะทางของความยาวของ ๑ กิโลเมตร ๑ กิโลกรัมคือน้ำหนัก แล้ว ๑ กิโลนะมัน ๑ กิโลอะไร ๑ กิโลนะมันมีความหมายว่าอย่างไร นี่ไง เวลาแสดงธรรมๆ เห็นไหม ธรรมะเหมือนกันพูดเหมือนกัน ๑ กิโลเหมือนกันแต่ไม่รู้ว่ามีเมตรหรือกรัม

๑ กิโลกรัมคือน้ำหนัก ๑ กิโลเมตรคือระยะทาง แล้วเวลา ๑ กิโลเมตร ๒ กิโลเมตร ๓ กิโลเมตร ๔ กิโลเมตรนะ ระยะทางระหว่าง ๑ กิโลกับ ๒ กิโลมันแตกต่างกัน

กันอย่างไร ๑ กิโลกรัม ๒ กิโลกรัม ๓ กิโลกรัม ๔ กิโลกรัม น้ำหนักมันมากน้อยแตกต่างกัน
กันอย่างไร ความมากน้อยแตกต่างกันนี้ไง นี่กระบวนการของมัน ถ้าพูดถึงนะ ๔
กิโลเมตรกับ ๔ กิโลกรัมนะ ผู้ที่รู้ที่เห็นที่มีการปฏิบัติ เขาพูดแล้วถูกต้องหมด แต่ของ
เรานะ ๑ กิโลเราก็อ่า ๑ กิโล แต่เมตรหรือกรัมไม่รู้ ถ้าไม่รู้ความจริงอย่างนี้ พูดเหมือนกัน
แต่ความเป็นจริงมันไม่เหมือนกัน

ถ้ามันเหมือนกัน มันมีการกระทำนะ ถ้ามีการกระทำอย่างน้อยต้องจิตสงบ พอจิต
มันสงบเข้ามา เพราะคำว่าจิตสงบนะ เพราะปัญญาของเรานั้นเป็นโลกีย์ปัญญา ปัญญา
อย่างนี้เกิดขึ้นจากจิต ในเมื่อปัญญาอย่างนี้เกิดขึ้นมาจากจิต เราเอาปัญญาอย่างนี้ แล้วเรา
ไปศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันเป็นโลกีย์ปัญญา ปัญญาเกิด
จากโลก โลกทัศน์ ปัญญาเกิดจากภพ ปัญญาเกิดจากอวิชชา จะละเอียดลึกซึ้งขนาดไหน
มันก็อยู่ได้มาร ใต้อวิชชา ใต้กิเลสทั้งหมด กิเลสเอาปัญญาอย่างนี้มาใช้

ถ้ากิเลสเอาปัญญาอย่างนี้มาใช้ แต่ด้วยปฏิภาณไหวพริบเห็นใหม่ อย่างนี้จะเป็น
โสดาบัน อย่างนี้จะเป็นสกิทา มันเป็นไปได้หรือไม่ได้หรือ สิ่งที่เป็นไปได้เพราะความจริง
มันไม่มี ไม่มีเนื้อหาสาระ ไม่มีสิ่งใดๆ เลย แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ที่เป็นตามความเป็น
จริงเห็นใหม่ พอจิตมันสงบ คำว่าจิตมันสงบขึ้นมา จิตสงบมันจะมีระดับของความสงบ
ของใจนะ

โดยปกติสามัญสำนึกของเราเห็นใหม่ เราจะมีสามัญสำนึกว่าความคิดเกิดจากเรา
พอความคิดเกิดจากเรา คุณิ คุณผู้เสียสติเห็นใหม่ คนบ้าเขาอยู่กลางถนน เขาเก็บของของ
เขา เขาเดินไปบนถนน เขาไม่กลัวรถไม่กลัวสิ่งใให้อันตรายกับเขาเลย เราขับรถไปเรา
ต้องหลบเขา เขามีจิตใหม่ เขามีจิตนะ จิตเขาสมบูรณ์ แต่เขาไม่มีสติ เขาขาดสติของเขา
จิตมันมีอยู่โดยธรรมชาติ

เราก็เหมือนกัน เราก็มีจิตใหม่ มี แต่เรามีสติสัมปชัญญะ เรามีความคิด แล้วถ้าเรา
มีสติ แล้วเราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าจิตเราสงบเข้ามา คนบ้ากับจิตที่เป็นสมาธิแตกต่าง
กัน คนบ้าไม่มีสติ แต่ถ้ามันเป็นสมาธิมันมีสติ มันมีสติมันก็ควบคุมความคิดได้ใช้
ใหม่ ควบคุมความคิดแล้วความคิดมันจะละเอียดลง มันควบคุมความคิดได้ จิตมันจะ
ละเอียดลง

คำว่า จิตมันจะละเอียดลง เราจะบอกว่าในเมื่อเป็นโลกีย์ปัญญา มันเป็นปัญญาสามัญสำนึก มันเป็นสัญชาตญาณ แต่เวลาจิตมันสงบลงไปมันมีความลึกของมัน มันมีความลึกของจิต ถ้าไม่มีความลึกของจิต เวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติจะไม่ติดในสมาธิ คนที่วูฒึภาวะ เรื่องของภาวะของจิต กำลังของจิตอ่อน เวลาจิตมันพิจารณาไปหรือใช้ปัญญาไป จิตมันจะปล่อยมา เข้าใจว่านี่คือนิพพาน ! เพราะจิตอ่อน

แต่ถ้าคนที่มึสติสัมปชัญญะ เวลาเขาพิจารณาไปนะ พอจิตมันปล่อยเข้ามาๆ ในเมื่อคำว่าสมาธิกับจิตปกตินะ มันต้องแตกต่างกัน ในเมื่อสามัญสำนึกในความคิดของเราที่เราคิดกันอยู่ เวลามันปล่อยเข้ามาเห็นใหม่ เวลาใช้ปัญญานะ มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิผลของมันคือปัญญาอบรมสมาธิ แต่เพราะไม่รู้ ไม่รู้พูดผิดหมด เพราะไม่รู้ พอมันปล่อยเข้ามา ก็บอกนี่คือธรรม นี่คือโสคาบัน นี่คือสกิทา นื่อนาคา

ไม่ใช่! มันเป็นความคิดในสามัญสำนึก

แต่พอจิตมันสงบเข้ามาเห็นใหม่ พอจิตสงบมันปล่อยมาแล้วมึสติตามไป ปัญญาไล่ตามไป จิตมันจะละเอียดลง พอจิตละเอียดลง พอละเอียดลงเราชำนาญในวสี เราจะรักษาคิดนี้ให้มันคง ถ้าจิตสงบแล้วมันคงเห็นใหม่ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ ถ้าเรากำหนดพุทโธๆ จิตมันสงบลงๆ พอสงบลงถ้าพุทโธไปเรื่อยๆ นะ มันจะเป็นอุปจาระ

อุปจาระคืออะไร มันมีวงรอบคืออุปจาระ เห็นใหม่ จิตสงบ เวลาเรากำหนดพุทโธหรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิ จิตเราจะสงบอยู่ แต่หุยังไคยินเสียง ความรับรู้ ความสัมผัสของผิวหนัง ความสัมผัสของต่างๆ มันยังรับรู้อยู่ นี่ไคยความรู้ จิตสงบนะ พอรับรู้แบบนี้ มันออกรู้ได้ ออกรู้แบบนี้ อุปจารสมาธิมันจะเกิดอุคคหณิมิต มันจะเกิดว่ามันจะเห็นภาพ เห็นภาพของกาย เห็นภาพของสิ่งต่างๆ ถ้ามันออกรับรู้ นี่ไคยความคิดในสมาธิ

กับความคิดโดยสามัญสำนึกที่ว่าเราเห็นกาย เราสร้างภาพกายต่างๆ นี้การที่เราสร้างภาพกาย ในวิสุทธิมรรคเห็นใหม่ ในวิสุทธิมรรคบอกว้ให้เราไปเที่ยวป่าช้า การไปเที่ยวป่าช้าเราไปเห็นภาพจากภายนอก พอเที่ยวป่าช้ามันจะสลดสังเวช มันจะหุดตัวเข้ามา แล้วเวลาไปเที่ยวป่าช้าให้ขึ้นไปทางเหนือลม แล้วเพ่งที่ซากศพนั้น แล้วหุดดับตาลง

ถ้าหลับตาลงภาพนั้นติดตา ให้กลับมาอยู่ที่ภาพติดตา อุกคหนิมิต เห็นภาพกายเห็นอะไร
ต่างๆ

แต่ถ้าจิตมันไม่สงบภาพนั้นติดตาไม่ได้ ภาพนั้นมันไม่มีหรือ เราเห็นภาพขึ้นมา
เราหลับตาลงภาพนั้นติดตาใหม่ ภาพนั้นติดตาถ้าจิตเราสงบ จิตเราสงบเห็นใหม่ แล้วมัน
ออกอุคคหนิมิต มันจะเกิดการถ้าจิตมีกำลังนะ เราจะทำให้เกิดวิภาคะ คือแยกส่วนขยาย
ส่วน วิภาคะคือการขยายส่วน คือการวิปัสสนา แต่ถ้าเห็นอุคคหนิมิต ถ้าเห็นกายนี้ถูก

ถ้าเห็นนิมิต เห็นสิ่งต่างๆ อันนั้นจิตส่งออก ถ้าจิตส่งออกปั๊บ เรากำหนดพุทโธๆ
ให้จิตมันสงบเข้ามาได้ จิตนี้ควบคุมได้หมดถ้ามีสติสัมปชัญญะ แต่เพราะเราไม่มีสติสัมป
ชัญญะ เราไม่รู้จักจิต เราควบคุมมันไม่ได้ ถ้าเราควบคุมไม่ได้เห็นใหม่ เราต้องฝึกฝน

การฝึกฝนถ้าตรงนี้ไม่เกิดขึ้น จิตเราไม่สงบ ความคิดที่เกิดขึ้นเป็นความคิดโดย
สามัญสำนึก ความคิดโดยสามัญสำนึกมันคิดโดยโลกียปัญญา คือเกิดจากใจ เกิดจาก
ความเห็นของเรา เกิดจากสามัญสำนึก เกิดจากโดยปกติ

แต่ถ้าจิตมันสงบลงไป มันลึกเห็นใหม่ ความสงบของใจ จิตมันจะลึกลงไป พอ
จิตมันลึกลงไปถ้าเกิดปัญญาเห็นใหม่ ปัญญามันจะไปแก้เห็นใหม่ จิตเป็นรูป ความคิด
เป็นนาม แล้วสามัญสำนึกอยู่ที่ความคิดเป็นรูปเป็นนาม มันดับที่นี้ มันก็จบกันที่นี้ มัน
เป็นเงา อาการของจิตไม่ใช่จิต แต่พอจิตมันสงบเข้ามานะมันเป็นตัวจิต

ถ้าตัวจิตนะ นิมิตเกิดจากอะไร นิมิตเกิดจากจิตสงบ นิมิตเกิดจากออกรู้ ถ้าเราออก
รู้กาย ออกรู้เวทนา ออกรู้จิต ออกรู้ธรรม ถ้าออกรู้แบบนี้ ความออกรู้ ออกรู้ด้วยอะไร
ออกรู้โดยจิตมันสงบ ออกรู้จิตที่มีกำลัง พอออกรู้ขึ้นไปนะ การรู้แบบนี้มันสะท้อนกิเลส
มาก ถ้ามันรู้แบบนี้มันสะท้อนกิเลสเห็นใหม่ สะท้อนชั่วหัวใจมาก

ความรู้ต่างๆ ถ้าคนรู้จริงนะคำพูดจะแตกต่าง

คำพูดความเห็นโดยสามัญสำนึกอย่างหนึ่ง

คำพูดความเห็นจิตนี้เห็นอริยสัจ จิตนี้เห็นธรรมะ จิตนี้เห็นสัจจะความจริง สัจจะ
ความจริงเพราะจิตมันสงบแล้วเห็นสภาวธรรม สภาวธรรมที่เขาบอก สภาวะธรรมเป็น

ความคิด ความคิดที่ปกติที่ไม่มีอารมณ์ความรู้สึกเป็นสภาวะธรรม แต่เวลาสภาวะที่มีเกิด อารมณ์ความรู้สึกความ โกรธนั้นเป็นกิเลส

ไม่จริง สภาวะธรรมที่เป็นความคิดอย่างนี้ มันก็เป็นปัญญาอบรมสมาธิเห็นใหม่

ถ้าความคิดเรา ความคิดมันยังไหลไปได้ ความคิดไหลไปได้มันจะประกอบไปด้วย รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เวทนามันมีการรับรู้ ดีหรือชั่ว เพราะคิดคิดขนาด ไหนมันก็มีความรับรู้ มันมีความรับรู้ มันมีพลังงาน พอพลังงานนี้ขึ้นไป นี่มันเป็นสิ่งที่จิตมันไหลออกไป

แต่ถ้ามันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ ถ้ามันทันนะ มันจะหยุดหมด ความคิดหยุดมันก็ หดกลับไปที่จิต แต่เพราะตัวเองไม่เข้าใจ เพราะไม่เข้าใจว่าสิ่งที่ทำความสงบของใจ มัน มีความสำคัญขนาดไหน เพราะการทำความสงบของใจมันเป็นสัมมาสมาธิ ในมรรค ๘ ต้องมีสัมมาสมาธิ เราก็บอกเรามีสมาธิอยู่แล้ว ปุถุชนก็มีสมาธินะ

เห็นใหม่คนบ้ากับคนดี คนบ้าเขาขาดสติ เขาไม่มีสมาธิของเขาเลย คนดีนะเขามี สติสัมปชัญญะของเขา แต่มันเป็นสติสัมปชัญญะเป็นสมาธิของมนุษย์ปุถุชนนะ ปุถุชน คนหนา สิ่งที่ปุถุชนคนหนา ความคิดธรรมะ คิธรรมะของพระพุทธเจ้ามันก็หนาไปด้วย กิเลส พอไปด้วยกิเลสของเรา พอไปด้วยตัณหาความทะยานอยาก พอไปด้วยทิฏฐิ มานะ พอไปด้วยอวิชา พอไปด้วยความไม่รู้จริง แต่พุทธธรรมะคำเดียวกับ พระพุทธเจ้านี้แหละ แต่มันพอไปด้วยเห็นใหม่ คนหนา

ถ้าเราทำความสงบของใจเข้ามา ปุถุชน กัลยาณปุถุชน เป็นปุถุชนเหมือนกัน เพราะมันยังไม่ได้ฆ่ากิเลสหรอก ใช้ปัญญาใคร่ครวญขนาดไหน พอจิตมันปล่อยมาๆ เป็นความสงบของใจ กัลยาณปุถุชนนะควบคุมใจได้ง่าย กัลยาณปุถุชนนะมันจะตัดรูป รส กลิ่น เสียง รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมารเป็นพวงดอกไม้แห่งมาร

ปุถุชนนะไม่เข้าใจเรื่องนี้ เพราะไม่เข้าใจ เพราะว่าสิ่งใดมาก็คิดว่าเป็นธรรมชาติ ใจ รูป รส กลิ่น เสียงเป็นธรรมชาติ จิตก็เป็นธรรมชาติ ทุกอย่างเข้ากันได้ คละเคล้ากันไป ก็กลายเป็นขี้หมูราขี้หมาแห้ง ก็ธรรมชาติอันหนึ่ง

แต่ถ้ามีสติสัมปชัญญะนะ ขณะที่เราจะประพฤติปฏิบัติ เราต้องมีสติของเรา เราต้องมีความตั้งใจของเรา เราควบคุมอันนี้เหมือนกับนักกีฬาอาชีพ เขาจะต้องการความฟิตของเขา เขาจะต้องการพื้นฐานของเขา เพื่อจะทำหน้าที่การงานของเขา

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเรามีสติสัมปชัญญะ รูป รส กลิ่น เสียงมันก็เป็นรูป รส กลิ่น เสียง มันเป็นธรรมชาติอันหนึ่ง เราไม่ปฏิเสธหรือว่ามันมีธรรมชาติของมัน แต่เพราะเราต้องการกำลังของเรา เราต้องการจิตของเราเห็นไหม มันเห็นโทษของมัน เห็นโทษสิ่งเร้า เห็นโทษสิ่งที่ทำให้เราเสียเวลาตลอดเวลา พอมันเห็นโทษ มันก็ปล่อย ปล่อยถึงที่สุดมันขาดนะ รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร มันขาด

พอขาดขึ้นไป สิ่งที่เป็นรูป รส กลิ่น เสียง มันมีสิ่งเร้าสิ่งต่างๆ เราเข้าใจหมด เราปล่อยได้หมด กัลยาณปุถุชน กัลยาณปุถุชนทำสมาธิได้ง่าย มีความชำนาญในการเข้าการออกความสงบของใจ ควบคุมอันนี้ได้ ถ้าควบคุมอันนี้ได้เห็นไหม พอจิตมันสงบเข้ามา จิตสงบเพราะรูป รส กลิ่น เสียง โดยสิ่งสามัญสำนึกในชีวิตประจำวัน ไม่มีอำนาจเหนือจิตดวงนี้

พอไม่มีอำนาจเหนือจิตดวงนี้เห็นไหม พอมันควบคุมได้มันลึกลงไป ลึกลงไป หมายถึงว่าจิตมันสงบลงมาถึงข้อมูลนั้น แล้วออกทุกข์ ออกทุกข์เวทนา ออกทุกข์ธรรม สิ่งที่เราไม่รู้ จิตรู้ ถ้าจิตรู้จิตเห็นนะ จิตเป็นรูป ความคิดเป็นนาม จิตเห็นอาการของจิต ถ้าจิตเห็นอาการของจิต การกระทำของมันนะ นี่ไง อริยสังกตตรงนี้ วิปัสสนาเกิดตรงนี้

ถ้าเกิดตรงนี้ การกระทำไป เห็นไหม การกระทำไปจะไม่พูดว่า “ลัดสั้นต่างๆ สะดวกสบาย สมาธิไม่มีความสำคัญ ความสงบไม่ต้องทำ ใครทำความสงบคือหลงไหล ชาวพุทธหลงกันมาก ทำความสงบของใจนี้ ทั้งชีวิตเลย แล้วเมื่อไรจะได้วิปัสสนา”

ไอ้ของเขาวิปัสสนานะมันเด็กเก็บบอล! มันคิดว่ามันเก็บฟุตบอลแล้วไปขว้างใส่ประตู มันจะได้ประตู ไม่มีทาง! ไม่มีทาง! มันเป็นไปได้ มันเป็นความคิดของเรา มันเป็นความจินตนาการของผู้ไม่รู้ไง ว่าทีมนักกีฬาอาชีพกว่าเขาจะเตะบอล เขาจะมีนักกีฬา มีการแข่งขันกัน เขาจะมีการป้องกัน เขาจะมีการมีเกมรุกเกมรับของเขา เขากว่าจะได้ประตูมาแต่ละประตู

แต่เนื่เราคิดว่า เขาเล่นน้ำมันชักช้า ใ้พวกปฏิบัติ ใ้พวกที่เล่นกันนี้คือคนโง่ ใ้เรา
มันคนฉลาดไง เราก็จะให้เก็บฟุตบอลจากข้างสนาม วิ่งเข้าไปแล้วปาใส่ประตู มันก็
โศดาบัน ปาลูกที่สองบอกสทิทา ปาลูกที่สามบอกอนาคา เป็นความนึกคิดของคนๆ เดียว
ไม่เป็นสัจจะความจริง ไม่มีผลประโยชน์กับใครเลย

นี้ถ้าจิตมันไม่เป็นความจริงเพราะอะไร เพราะมันไม่เข้ากระบวนการของอริยสัจ
มันไม่เข้ากระบวนการของพุทธศาสนา มันไม่เข้ากระบวนการของการกระทำขององค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่รู้จริงมาจากการกระทำนั้น จากการประพฤติปฏิบัติ

นี้เราเป็นลูกศิษย์กรรมฐานนะ เรามีครูบาอาจารย์ของเรา ครูบาอาจารย์ของเรา ถ้า
ครูบาอาจารย์ของเราเป็นธรรม ผู้รู้จริงจะบอกว่า พยายามทำจิตให้สงบเข้ามา แล้วถ้า
ปัญญามันเกิดนะ จิตสงบ หลวงตาท่านพูดบ่อย “จิตสงบนะพออยู่พอกิน จิตสงบแก้กิเลส
ไม่ได้”

ขึ้นของจิตสงบเหมือนน้ำล้นแก้ว ถ้าเราตักน้ำใส่แก้ว ถ้ามันสงบแล้วมันก็สงบแ่
แก้ว แต่พวกเราเวลาสงบ มันได้แค่ก่อนแก้วครึ่งแก้ว มันไม่เต็มแก้ว ถ้าก่อนแก้วครึ่งแก้ว
เราใช้งานนะ น้ำเต็มแก้วใช้ประโยชน์ได้มากกว่าน้ำก่อนแก้วหรือครึ่งแก้ว เพราะน้ำครึ่ง
แก้วก่อนแก้ว ก้นแก้วนะมันนึกเดียว จิตเราสงบเล็กๆ น้อยๆ มันยังไม่ได้ประโยชน์ใช้
ใหม่ เราก็พยายามตั้งสติ พยายามใช้ปัญญาอบรมสมาธิ สมาธิอบรมปัญญา ใ้เรามีกำลัง
ขึ้นมา

ถ้ามีกำลังขึ้นมาะ แล้วมันออกทำงานของมัน การออกทำงาน น้ำเต็มแก้วมัน
ควรทำงานขึ้นของปัญญา สมาธิเกิดปัญญาเองไม่ได้ ถ้าน้ำเต็มแก้ว น้ำนี้จะเป็นประโยชน์
เป็นกับทุกๆ คน เป็นไปไม่ได้ ! น้ำนี้จะเป็นประโยชน์กับเราเพราะแก้วนี้คือหัวใจ แก้วนี้
คือความสงบของใจ ถ้าแก้วนี้เป็นความสงบของใจนะ แก้วเห็นใหม่ คุณิ สภาพของ
สภาวะพุทธโธ สติคือแก้ว ความสงบของใจคือน้ำใจของเรา

ความรู้สึทของจิตแล้วมันสงบเข้ามา แล้วพอมันออกทำงานของมัน มันออก
ทำงานของมัน เราออกรู้กาย เวทนา จิต ธรรม ในเมื่อออกรู้กาย เวทนา จิต ธรรม มันไปรู้
ไปเห็น พอรู้เห็นมันก็จะไปทำให้ตะกอนในแก้วนี้จางลงๆ พอจางลงด้วยการใช้ปัญญา
ในการใคร่ครวญ ในการประพฤติปฏิบัตินะ ขึ้นของปัญญามันจะไม่เกิดเอง

พระบางองค์ก็ภาวนาไม่เป็นบอกว่าทำให้จิตสงบแล้วจะเกิดปัญญาเอง เป็นไปไม่ได้ !!!

ถ้าทำจิตให้สงบแล้วจะเกิดปัญญาเอง ฤๅษีชีไพรเป็นพระอรหันต์ไปหมดแล้ว มัน เป็นไปไม่ได้ ! เพราะฤๅษีชีไพรเขาไม่ได้สร้างบุญกุศลมาเป็นพระโพธิสัตว์ เหมือนกับ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเรียนกับ อาหารดาบส ได้สมบัติ ๘ ทั้งนั้นนะ แต่มันไม่เกิดปัญญาเห็นใหม่ เพราะตอนนั้นองค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังเป็นเจ้าชายสิทธัตถะอยู่ ยังไม่มีศาสดา

แต่เมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาเห็นใหม่ บอกว่าให้ใช้ ปัญญาๆ แต่ปัญญาเกิดจากน้ำเต็มแก้ว ไม่ใช่ปัญญาเกิดจากแก้วที่ไม่มีน้ำ ปัญญาเกิดจาก น้ำเต็มแก้ว พอจิตมันสงบเข้ามา ชั้นของปัญญาคือต้องฝึกหัด พอ น้ำเต็มแก้วแล้ว เราต้อง ออกใช้น้ำนั้น ออกใช้ประโยชน์จากสิ่งนั้น ออกใช้ให้เป็น

ความลึกของสมาธิ ความลึกนะ เวลาปัญญามันเกิดขึ้นมา จะบอกว่ามันเป็น ภาวนามยปัญญา มันไม่ใช่โลกียปัญญา โลกียปัญญาความคิดของเราคิดเมื่อไรก็ได้ คิดให้ ฟุ้งซ่านขนาดไหนก็ได้ คิดให้จนเสียดสี คิดให้เป็นคนบ้าไปเลยก็ได้ แต่นี่เราตั้งสติขึ้นมา แล้วเราคิดว่าสิ่งนี้เป็นธรรมๆ มันเป็นความคิด เหมือนเด็กเล่นฟุตบอล เด็กเก็บฟุตบอล เอาฟุตบอลไปปาลี่ประตูว่าได้ประตู มันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ นี่ใจผู้ไม่รู้!

แต่ถ้าผู้รู้ล่ะ พอจิตมันสงบเข้ามา แล้วพอมันออกรู้ พอจิตมันออกรู้ ออกเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม มันเป็นภาวนามยปัญญา คำว่าภาวนามยปัญญาเพราะจิตต ภาวนา เอาจิตที่สงบ เอาจิตที่มีรากมีฐานออกไปวิปัสสนา ถ้าออกไปวิปัสสนาเห็นใหม่ การแก้จิต การแก้จิตต้องเอาตัวจิตออกไปชำระล้างให้จิตนั้นสะอาด ถ้าจิตนั้นสะอาด แล้วความคิดที่เกิดจากจิต ปัญญาที่เกิดจากวิปัสสนา กับปัญญาที่โลกียปัญญามันต่างกัน อย่างไร มันต่างกันมหาศาล

โลกียปัญญามันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ มันเป็นปัญญาสามัญสำนึกที่เราคิดอยู่ ที่ เราบอกว่าเราเป็นชาวพุทธ เรามีสิทธิในการภาวนา ทุกคนมีสิทธิ์เหมือนกันหมด ทุกคนมี โอกาสทำเหมือนกันหมด แต่ทำแล้วจิตมันจะสงบเข้ามาหรือเปล่า

ถ้าทำแล้วจิตสงบเข้ามา แล้วพอจิตสงบเข้ามาแล้ว จิตนี้ออกวิปัสสนาเห็นใหม่ ถ้าจิตสงบ นี่มันจะแตกต่างกับปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาที่เขาทำมันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ แต่เขาไม่เข้าใจว่าเป็นปัญญาอบรมสมาธิ เขาเห็นการเกิดดับ เขาว่าการเกิดดับเห็นซ้ำเห็นชากแล้วมันจะเกิดปัญญาขึ้นมาเอง มันเป็นไปได้ ที่มันจะเกิดปัญญาขึ้นมาเอง

ปัญญาที่เกิดขึ้นมาเองก็คือปัญญาโลกียปัญญาอยู่อย่างนั้นละ มันเป็นปัญญาวนอยู่ในอ่าง มันเป็นปัญญาที่มันได้หมุนเวียนอยู่ในโลกียปัญญา อยู่ในวิญญู อยู่ในความเห็น อยู่ในสามัญสำนึก แล้วเกร็งด้วย มันจะผิดพุทธพจน์นะ พุทธพจน์สอนมาอย่างนี้ต้องให้ถูกต้องกับพุทธพจน์นะ

พุทธพจน์นะ สาธุ! พุทธพจน์เป็นใบไม้ในกำมือ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดเองว่า “พระไตรปิฎกเหมือนกำไม้ในใบมือ ความเป็นจริงข้อเท็จจริงเหมือนใบไม้ในป่า” ในเมื่อการกระทำของเราถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมาละ มันจะเป็นใบไม้ใบไหนนะ มันก็คือใบไม้ จะบอกว่าธรรมะก็คือธรรมะ ถ้าเป็นพุทธพจน์เข้ากับพระไตรปิฎก ก็สาธุ

แต่ถ้ามันเกิดจากสัจจะความจริงของเราขึ้นมาละ มันก็สาธุ พอสาธุขึ้นมาละ มันเข้ามาแล้วนะ มันโดยหลัก เห็นใหม่ วัชรธรรมนุญ วัชรธรรมนุญคือธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันจะเข้ามาอันเดียวกัน วัชรธรรมนุญมันครอบคลุมหมด แต่ขณะที่ความรู้ของเราที่มันเกิดขึ้นมา ไม่ต้องห่วงว่าพุทธพจน์หรือไม่พุทธพจน์ ให้เกิดขึ้นจากข้อเท็จจริง มันจะไม่หนีจากพุทธพจน์ไปได้คขาด

แต่เพราะเราไปเกร็งว่ามันจะแตกต่างกับพุทธพจน์ เห็นใหม่คำว่าเกร็ง คำว่าพยายามจะให้เป็น พยายามจะให้เหมือน เห็นใหม่เหมือน มันมีสภาวะเหมือนแต่ไม่จริง

แต่ถ้าเป็นสภาวะความจริงมันไม่เหมือน มันไม่เหมือนมันเป็นความจริง มันเป็นความจริงแต่ละดวงใจที่สร้างบุญญูธิการมาแต่ละดวงใจไม่เหมือนกัน อำนาจวาสนาของการสร้างมาของจิตมันไม่เหมือนกัน การที่ไม่เหมือนกัน ทำตามความจริงเข้าไป พอถึงข้อเท็จจริงแล้วมันจะต่างไปตรงไหนกับพุทธพจน์ กับคำสอน กับธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ครูบาอาจารย์ท่านพุดบ่อย “ผู้ที่จะกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจากหัวใจ ต้องเป็นพระอริยบุคคล ยิ่งเป็นพระอริยบุคคลขั้นสูงสุดจะกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจากหัวใจ จากความซึ่งใจมาก ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ได้ “อย่างไรหนอ” ความคิดลึกซึ้งตั้งแต่ที่เป็นภวานามยปัญญา ที่เกิดจากจิต นี้พุดถึงว่านี่ขั้นแรกนะ นี่เป็นกิโลเมตรที่ ๑ นะ มันมีกิโลเมตรที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ มันกิโลกรัมที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ มันยังมีกระบวนการของมันไปอีกมหาศาลเลย

ในการประพฤติปฏิบัติ กระบวนการของมันยังมีอีกมหาศาลที่การกระทำของมันไป ถ้ากระทำของมันไป พอจิตมันสงบเข้ามาเห็นไหม ถ้าปัญญามันเกิดขึ้นมา ภวานามยปัญญา ปัญญาจะเกิดเองไม่ได้ สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ แต่ถ้าไม่มีสมาธิ มันเป็นโลกียปัญญา เป็นปัญญาของกิเลสล้วนๆ เป็นปัญญาของตัวตนของเรา จะใช้ปรัชญา ใช้ตรรกะ ใช้ขนาดไหนล่ะ แก้กิเลสไม่ได้

เพราะปัญญาอย่างนี้เกิดจากภพ เกิดจากอวิชชา เกิดจากมาร เกิดจากมารเพราะความเป็นห่วงว่ามันจะไม่ตรงกับพุทธพจน์นี้ไง นี่ไงกิเลสมันบังเงา กิเลสเอาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ มาวางเป็นกรอบ แล้วเราคิดในกรอบ กิเลสมันก็ยึดเลย เพราะมันเอากรอบนี้มาล้อมเราไว้

แต่ถ้าเราคิดนอกกรอบ คิดหมดทุกอย่าง นี่ไงปัญญาต้องฝึก ปัญญาต้องฝึกๆ ให้เป็นปัญญาของเรา ถ้าเป็นปัญญาของเรา เป็นภวานามยปัญญา จิตตภาวนา จิตดวงนี้ กิเลสดวงนี้ มันเกิดปัญญาขึ้นมา นี่ธรรมะจะเกิดๆ อย่างนี้

ถ้าธรรมะเกิดอย่างนี้เป็นธรรมะส่วนบุคคล เป็นธรรมะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน พระอานนท์นี่นะเป็นพระโสดาบันนะ ร้องไห้เลย ร้องไห้เพราะต้องการคนชี้แนะนะ “อานนท์! เราบอกแล้วไม่ใช่หรือ เราไม่เคยเอาธรรมะของใครไปเลย เราจะนิพพานไป เราก็เอาสมบัติของเรา เอาธรรมะของเราไปคนเดียว”

“สังฆธรรมมีอยู่ ผู้ใดปฏิบัติสมควรแก่ธรรม ผู้นั้นจะบรรลุธรรม ผู้นั้นจะเห็นธรรม”

แล้วถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา สิ่งที่เป็นภาวนามยปัญญา มันเกิดขึ้นมาจากเรา ! มันเกิดขึ้นมาจากจิตของเรา ! แล้วจิตของเราออกค้นคว้าออกแสวงหา เป็นภาวนามยปัญญา กำลังคบกับกิเลสอยู่ในหัวใจระหว่างธรรมจักรกับกงจักร กงจักรคือเรื่องของพญามาร กงจักรมันหมุนกลับมาทำลายตัวเองทั้งหมดเลย ธรรมจักรมันเกิดขึ้นมา มันเกิดการกระทำของมันขึ้นมา มันออกไปชำระล้างให้สะอาด ระหว่างกงจักรกับธรรมจักรมันต่อสู้กันในหัวใจ มันต่อสู้

การวิปัสสนาเกิดปัญญาขึ้นมาแล้ว ไม่ใช่กิเลสมันจะยึนให้เราฆ่ามันง่ายๆ ไม่มีทาง กิเลสขณะทำความสงบของใจมันก็หลอก มันก็ล่อ มันโดนครอบงำจิต พอจิตไม่รู้ พุดออกไป ผู้ที่ไม่รู้แน่ แล้วมีสติสัมปชัญญะ เขาพยายามแก้ไขของเขา แล้วเขาพยายามหาครูบาอาจารย์ของเขา ซึ่งทางของเขาให้เขาพ้นออกไปได้ แต่ถ้ามันเป็นกิเลสเต็มหัวใจนะ มันไม่รู้ด้วย แล้วก็บอกว่าสิ่งนี้เป็นธรรม สิ่งนี้เป็นธรรมไป

สิ่งที่เป็นคุณธรรม คุณธรรมนะมันให้กันไม่ได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้บอกเลยว่า สิ่งที่เป็นคุณธรรม ท่านเป็นคนจัดการให้ มันเป็นสันติทวิภูโก มันเป็นความปฏิบัติขึ้นมาจากใจดวงนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพียงแต่รับรองเพียงแต่รับฟังเท่านั้นเอง

นี่เหมือนกัน ในการประพฤติปฏิบัติของเรา ถ้าจิตมันเข้ามาเห็นใหม่ ปัญญาที่มันเกิดขึ้น สิ่งที่มันเกิดขึ้นนะ ชั้นของปัญญานะ เราต้องฝึกต้องฝน ต้องฝึกต้องฝนพอให้ปัญญามันเกิดขึ้น ถ้าปัญญาเกิดขึ้นเป็นปัญญาของเรา เป็นจิตตภาวนาของเรา เป็นการชำระกิเลสของเรา สิ่งที่เกิดขึ้นกับเราเห็นใหม่

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นใหม่ เวลาพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ ลาไปนิพพานเห็นใหม่ “ให้เห็นแต่ความสมควรตามเวลาของเธอเกิด” นี่ไง พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะก็เอานิพพานของท่าน เอาธรรมะส่วนบุคคล เอานิพพานในหัวใจของพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะของท่านไป เพราะมันเป็นเรื่องของจิต จิตที่มันสิ้นกิเลส จิตที่หมดจากกิเลส มันก็เป็นจิตดวงนั้น

แต่พวกเราที่ประพฤติปฏิบัติ ถ้าจิตมันยังไม่สิ้นจากกิเลสเห็นใหม่ กิเลสคือต้นหาความทะยานอยาก คือตัวขบขัน ในเมื่อมีขบขัน มันมาเกิดร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่ถ้าทำ

กระบวนการอันนี้มันสิ้นมันใสสะอาดไปแล้ว มันจะไปเกิดที่ไหน เวลาเราสงสัยนะ เวลาเราประพุดปฏิบัติ เราสงสัย เราทุกข์เราร้อนในหัวใจ มันมีแต่ความเผาลนเห็นใหม่ เวลาที่มันใสสะอาดนะ เวลาเผาลนเรารู้ เวลาเราชำระกิเลสจนกิเลสมันสิ้นไปแล้วเรารู้ เรารู้ นะ เรารู้เราเห็นของเราตลอด

แล้วถ้าเราไม่รู้ไม่เห็น ใครเป็นคนบอกเรา ใครเป็นคนบอกว่าเราสะอาดหรือไม่สะอาด

นี่ไง สันติภูจิกโก สิ่งที่อยู่เอง กระบวนการของการกระทำมันเกิดขึ้น ถ้ากระบวนการของการกระทำมันเกิดขึ้นนะ ผู้รู้จริง ผู้รู้จริงฟังผู้ที่ไม่เป็นความจริงแล้วพุดถึงธรรมะ เข้าใจหมดเลย เข้าใจถึงว่ากระบวนการของมันที่เขาเกิด เขาเข้าใจผิดทุกตำแหน่ง ทุกกระบวนการของมันที่เขาคิดของเขาเอง เขาเออของเขาเอง

เรานะอยู่ในประเทศไทย ถ้าเราออกจากกรุงเทพฯ เราจะไปเชียงใหม่ จะไปขอนแก่น จะไปปัตตานี จะไปต่างๆ ถ้าเราไป ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ เราเป็นชาวพุทธเห็นใหม่ เราเป็นเจ้าของประเทศไทย เรารู้ประเทศไทย ขอนแก่นก็ไปได้ เชียงใหม่ก็ไปได้ เรามีสิทธิไปทุกคนนะ ทุกคนก็ไปไหนก็ได้ คนที่เขาอยู่เชียงใหม่เขาก็รู้จักเชียงใหม่ นะ คนที่เขาอยู่ขอนแก่น อยู่ปัตตานีเขารู้ของเขา

ไ้อ้เราว่าเราเข้าใจหมด เรารู้หมด เรารู้อะไร ระยะทางที่จะไปนั้นก็กิโลเมตร แล้วการก้าวเดินไปเป็นอย่างไร ถ้ากระบวนการอย่างนี้ไม่มี กระบวนการของการกระทำอย่างนี้ไม่มี มันเป็นไปไม่ได้หรอก

เรารู้เชียงใหม่เรารู้จากตามแผนที่ เรารู้จักเชียงใหม่ เรารู้จากคำร่ำลือ แต่ถ้าคนไปครบ เชียงใหม่ก็เคยไป เห็นใหม่เชียงใหม่ไปมาแล้ว ไปกลับมาแล้ว กรุงเทพฯ ก็อยู่ของกรุงเทพฯ จะไปขอนแก่น จะไปปัตตานี ไปมาหมดแล้ว การไปมานะ มันแตกต่างกับคนที่ไม่เคยไปนะ

เวลาคนที่ไม่เคยไป เวลาพุดเขาจะพุดได้ดีกว่าเรา พุดได้ชัดเจนกว่าเราด้วยระยะทางเท่าไร แต่นี่คือสิ่งที่เขาพุดออกมาด้วยความไม่รู้ เพราะเขาไม่เคยไป นี่ไม่เคยไป

แต่พอเราเดินทางไปนะ มันจะมีอุปสรรค มันจะมีระยะทาง มันจะมีความเหนื่อยล้า มันจะมีต่างๆ

ในกระบวนการของการกระทำ การแก้จิตเวลาจิตมันเสื่อม จิตเสื่อมในขั้นของสมาธิ เวลาจิตมันเสื่อมนะ มันมีเจริญแล้วเสื่อมโดยธรรมชาติของมัน สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีเกิดขึ้นเป็นธรรมดาเนี่ย เราบอกว่าถ้าเรารู้เห็นเราจริง เราก็เป็นพระโสดาบัน แต่เราไม่ได้เข้าใจเลยว่าสมาธิมันก็เสื่อม มันก็เจริญแล้วเสื่อมเป็นธรรมดา เวลาเจริญแล้วเสื่อมเป็นธรรมดาเราก็ใช้สติ ใช้กำหนดพุทโธ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ มันจะกลับเข้ามาสู่สมาธิ แล้วเรามีความชำนาญเข้าไปจะรักษาตรงนี้ได้

แต่เวลาจิตเสื่อมในขั้นของปัญญา ถ้าจิตเสื่อมในขั้นของปัญญานะ เวลาติดสมาธิ เรามีสมาธิ แล้วถ้ามีสมาธิ จับ ขุดคุ้ยหากิเลสไม่เจอ มันจะติดสมาธิตลอดไป แต่พอจิตเป็นสมาธิแล้วออกรู้ ออกหา นี่ไง ปัญญาจะไม่เกิดเอง พอน้ำเต็มแก้วแล้วต้องออกรู้ ออกหา ออกขุดคุ้ย เหมือนกับคนทำความผิด เรารู้อยู่แล้วว่าใครทำความผิด แต่เราไม่ได้ตัวเขามา เราจะไม่สามารถสอบสวนหาความผิดจากเจ้าตัวเขาได้

จิตของเรานี้เนะมันเป็นมาร มันมีวิชชาครอบงำมันอยู่ ขนาดจิตสงบขนาดไหนนะ มารมันก็สงบอยู่ในจิตเรา เราจะไม่สามารถชำระมันได้เลย

แต่ถ้าเราให้ออกรู้ ออกรู้ในกาย ออกรู้ในเวทนา ออกรู้ในจิต ออกรู้ในธรรม ออกรู้คือการเห็น เพราะโดยสามัญสำนึกคนเราติดที่กายกับใจ กาย เวทนา จิต ธรรม มันก็คือกายกับใจ กายกับใจมันเป็นที่หลบซ่อนของกิเลส กิเลสค้นหาความทะยานอยากมันอยู่ที่จิต แล้วอาศัยความรู้สึก อาศัยกายนี้ออกแสวงหาสิ่งที่มาปรนเปรอค้นหาความทะยานอยาก

พอจิตมันสงบเข้ามาเห็นไหม เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม ที่เป็นเครื่องดำเนินเป็นสายใยของกิเลส ที่มันอาศัยสิ่งนี้ออกไปทำความชั่วของมัน ทำความพอใจของมัน ถ้าจิตเราสงบมันจับได้ จับได้คือจับผู้ที่กระทำผิด เพราะจิตมันติดอยู่ที่กายกับจิต นี้ กายกับจิตเห็นไหม จิตเป็นรูป ความคิดเป็นนาม

นี่ไง พอจิตเป็นรูปมันเป็นอวิชา มันอาศัยนาม อาศัยความคิด อาศัยต่างๆ สร้างเหตุสร้างผล สร้างทำลายมันเห็นใหม่ พอจิตมันสงบเข้ามาณะมันจับสิ่งนี้ มันสะท้อนหัวใจ ชั้นของปัญญา การฝึกปัญญามันฝึกอย่างนี้

ฝึกปัญญาพอปัญญามันก้าวเดินนะ ปัญญามันก้าวเดิน ชั้นของปัญญาไม่มีขอบเขต ชั้นของสมาธิแน่นเต็มแก้ว สมาธิคือสมาธิ สมาธิแน่นเต็มแก้วนะทำสมาธิก็อยู่สมาธิอย่างนั้นนะ มีความชำนาญขนาดไหน รักษาสมาธิได้ขนาดไหน มันก็มีความสุขของมันอย่างนั้นนะ แล้วมันก็เจริญแล้วเสื่อม มันเป็นอนิจจังตลอดเวลา เวลาพอสมาธิเสื่อมมันก็แก้ไขของมันไปตามชั้นของสมาธิ

แต่ถ้าเวลาชั้นของปัญญา ปัญญาออกเดินแล้ว ปัญญาออกเดินเพราะอะไร เพราะจิตเป็นสมาธิแล้วออกใช้ปัญญาเป็น ถ้าเป็นจิต จิตมันติดสมาธิแล้วมันไม่ออกใช้ปัญญามันก็ได้สมาธิอยู่อย่างนั้น แล้วมันติดสมาธิ มันคิดว่าสมาธิเป็นนิพพาน แต่ถ้ามันออกใช้ปัญญาแล้วนะ อู้ฮู.. ชั้นของปัญญาไม่มีขอบเขต

ชั้นของสมาธิแน่นเต็มแก้ว ชั้นของปัญญาไม่มีขอบเขตเพราะอะไร

เพราะจิตมันเว้งว้าง จิตนะ คูลิ จินตนาการของจิต จักรวาลจิตมันรับรู้ไปหมดเลย มันรับรู้ไปหมดเลย พอรับรู้ไปหมดเลยนะ กิเลสมันก็ไปซุกอยู่ตรงที่ปัญญาเราไปไม่ทัน ปัญญาเราไม่รอบนะ จิตมันจะซุกอยู่

ชั้นของปัญญาถึงต้องออกรู้ ออกค้นคว้า สิ้นสุดกระบวนการไม่มีให้กิเลสบังงาไม่ให้กิเลสซุกอยู่ที่ไหนได้เลย ชั้นของปัญญาไม่มีขอบเขต ไล่ตลอด ไล่ค้นหา ไล่สิ่งที่กิเลสมันซุกซ่อนอยู่ในกายกับจิตเรา ไล่ค้นหามันไป

พอล้นหาบ่อยครั้งเข้าๆ พอล้นหาไป เห็นใหม่ พอจิตมันเสื่อม เวลาจิตเสื่อมของชั้นปัญญา พอจิตเสื่อมชั้นปัญญาจะแก้ยังไงไร มันต้องวางปัญญา วางสิ่งที่ใช้ปัญญาออกไปรับรู้ณะ วางตรงนั้น แล้วกลับมาทำความเข้าใจ

ถ้าสมาธิเสื่อม เวลาจิตมันบกพร่อง สมาธิเสื่อมคือมันหงุดหงิด ไม่มีกำลังของมัน ไม่มีความสุขสิ่งใดๆ เลย เราแก้ไขสมาธิเราจนมันอิมเต็ม จนชำนาญของมัน มันคุมได้

ของมัน เวลาพอสมาธิเข้มแข็งแล้วออกใช้ปัญญา พอปัญญาขึ้นของปัญญาเสื่อม ต้องวางการใช้ปัญญานั้น กลับมาที่สมาธิ

พอถ้ามีสมาธิ พอเรากำหนดพุทโธๆ หรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิขึ้นมา จนสมาธิเข้มแข็งขึ้นมา พอมันออกใช้ปัญญา เหมือนกับคนที่อ่อนเพลีย คนที่เหนื่อยล้าหนัก ได้พักผ่อนแล้วออกทำงานจะสดชื่น การประพฤติปฏิบัติไปมันจะพิจารณาไป แล้วมันปล่อยๆ ทำบ่อยครั้งเข้าเดี๋ยวพอออกไป คนที่สดชื่นออกไปทำงานแล้วต้องมีการเหนื่อยล้าเป็นธรรมดา

พอเหนื่อยล้าเป็นธรรมดา ถ้าเป็นคนพอเราปฏิบัติมา ขึ้นของสมาธิ สมาธิแก่กิเลสไม่ได้ พอมันจะออกปัญญา พอออกปัญญามันจะแก่กิเลสก็จะห่อหุ้ม จะทำการรุกเร้าไปจนเต็มที แล้วพอสมาธิมันอ่อนลง ขึ้นของปัญญามันเสื่อม ถ้าทำขนาดไหนนะ มันก็ไปมีความอ่อนล้า มีการใช้ปัญญาแต่ไม่มีกำลังพอ มันไปต่อสู้กันจนถึงที่สุด ถ้ามันกรรมฐานม้วนลื้อ ถ้ามันเสื่อม เสื่อมหมดเลย

แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์นะ จะบอกให้ต้องปล่อยปัญญานั้น แล้วกลับมาทำความสงบของใจ ให้ทำความสงบของใจ สร้างสมาธิให้มันเข้มแข็งขึ้นมา แล้วออกไปใช้ปัญญาต่อไป พอใช้ปัญญาต่อไปนะ พอออกใช้ปัญญามันก็สดชื่น พอออกไปพิจารณามันจะปล่อยทันทีเลย มันจะปล่อยๆ บ่อยครั้งๆ แล้วต้องย้อนกลับมา

เพราะแก่นของกิเลสมันเข้มแข็งมาก แก่นกิเลส พญามารนะมันไม่ต้องการให้จิตดวงใดก็แล้วแต่รอดจากการปกครองของมารเลย มารจะควบคุมใจอยู่ทุกๆ ดวง ไม่ให้ดวงไหนหลุดพ้นจากมันไปเลย

แล้วเวลาเราไปวิปัสสนา มารในการต่อสู้ของกิเลสนะ มันจะมีหลอก มีการหลอกล่อ มีการทำให้เราผิดพลาด พอมันเสื่อมขนาดไหนเราต้องกลับมาที่พุทโธ กลับมาที่กำลังกลับมาที่ปัญญาอบรมสมาธิ แล้วออกหรือค้นไปบ่อยครั้งเข้า ทำบ่อยครั้งๆ เห็นใหม่ การบ่อยครั้ง ตึงคปทาน มันปล่อยก็ครั้งก็แล้วแต่ ปล่อยมากน้อยก็แล้วแต่

บางทีถ้ามันปล่อยแล้ว ด้วยความชะล่าใจเห็นใหม่ ผู้ไม่รู้ การกระทำนะแม้แต่ขั้นของสมาธิก็ทำลำบากลำบาก แล้วถ้าไม่มีครูบาอาจารย์คอยชี้แนะ เราก็คิดว่าสมาธิคือ

นิพพาน พอจิตมันสงบมีกำลังแล้วออกวิปัสสนา ขณะวิปัสสนาไปแล้ว ถ้าจิตมันเสื่อม
ขึ้นมาเราก็ล้มลุกคลุกคลาน

ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์คอยบอก เราจะต้องใช้กำลังของเรา เราจะต้องติดตามเข้าไป
ใช้ปัญญาเข้าไป เพราะด้วยความเชื่อของเราว่า กิเลสมันจะขาดด้วยปัญญา เราจะใช้
ปัญญาฟาดฟันกับกิเลสเต็มที่ พอใช้ปัญญาฟาดฟันนะ มันได้ทำให้วิปัสสนาไป ได้ใช้
กำลังไปมากแล้ว มันจะเหนื่อย มันจะล้า พอเหนื่อยล้านี้ เราจะทำต่อไปๆ จนมันไม่มี
กำลังนะ

แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์จะคอยบอกด้วยอุบาย บอกว่าการทำงานนะ
คนเราก็ต้องมีพักผ่อนนอนหลับกันบ้าง แล้วออกใช้ปัญญา อย่าไปใช้ความรู้สึกรู้สึกของเราว่า
ถ้ากลับมาพักผ่อนนอนหลับเดี๋ยวกิเลสมันจะเข้มแข็งขึ้นมา เดี่ยวกิเลสมันจะทำร้ายเรา
ขณะที่เราควบคุมได้ เราต้องรีบจัดการให้มันสิ้นกระบวนการของมันไป

ใช่..เราตั้งใจอย่างนั้น เพราะขিপภาปัญญา ผู้ที่ตรัสรู้ง่ายทำงานง่าย เขาก็มีโอกาสของ
เขา แต่ในการกระทำของเรามันไม่เป็นอย่างนั้นใช่ไหม เราก็ต้องกลับมา เราเวไนยสัตว์
มันต้องถูกต้อง ไถ มันต้องการต่อสู้ เพราะอำนาจาสนาเราว่าปัญญาของเรา มันไม่เข้มแข็ง
ขนาดนั้น เรามีครูบาอาจารย์คอยบอกคอยเตือน เราก็จะกลับมาพักผ่อนแล้วออกไป
วิปัสสนา แล้ววิปัสสนา ถ้ามันปล่อยวางขนาดไหนแล้วก็อย่าชะล่าใจ

ถ้าปล่อยแล้วมันจะว่าง มันจะมีความสุข เพราะความสุขของขั้นสมาธิ มันมี
ความสุขแบบหีนทับหญ้า มีความสุขแต่มันก็รู้ๆ อยู่ว่าสุขอย่างนี้ แต่ถ้าเวลาเราใช้ของขั้น
ปัญญานะ เวลามันปล่อยนะ ความสุขมันจะลึกซึ้งกว่า ลึกซึ้งกว่าเพราะอะไร เพราะมันมี
ความว่าง มีเหมือนถอดถอน ถอดถอนอุปาทาน ถอดถอนเสี้ยนหนาม ถอดถอนสิ่งที่
ความลึกลับสงสัย มันถอดออกด้วย มันถอดออกขนาดไหน มันก็ไม่สิ้นสุดกระบวนการ
ของมัน เราถึงต้องพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ

หลวงปู่มั่นท่านจะเตือนประจำ การทำงานของชาวบ้านเขาก็ทำนาในที่ดินเดิม
นั้นนะ เขาทำทุกปีๆ เขาก็มีข้าวกินทุกปีๆ ในการรื้อคัน ในการต่อสู้กับกิเลส มันก็ต้อง
วิปัสสนาบนหัวใจของเราแน่ะ จิตตกาวนา จิตของเราสงบเข้ามา แล้วออกรู้ ออก
ใคร่ครวญ ก็ตัวจิตนี้แหละ มันทำงานกันอยู่บนจิตเราแน่ะ

ในเมื่อกระบวนการทำงานในจิตของเรานะ มันทำเต็มทีขนาดไหน พอมันปล่อยวางขนาดไหน เราก็ต้องไม่ชะล่าใจ เราก็ต้องกลับมากระบวนการของเรา เข้ามารื้อค้นอยู่บ่อยครั้งเข้าๆ แล้วถ้าถึงที่สุด กระบวนการของการแข่งขันฟุตบอลอาชีพนะ ถ้าเวลามันต่อสู้จนเขาทำประตูได้นะ เขาก็มีความดีใจของเขา เขาก็มีความสุขของเขา เขาก็มีความสดชื่นของเขา เขาไม่ใช่เด็กเก็บฟุตบอล เอาลูกฟุตบอลไปปาดใส่ประตูเขาหรอก มันไม่ใช่

แต่กระบวนการของวิปัสสนาไปถึงที่สุดแล้ว มันขาดนะ กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ เพราะจิตมันได้กระบวนการของมัน ได้วิปัสสนาของมันตลอดไป มันมีความจริงของมันขึ้นมา พอมีความจริงขึ้นมา พอจิตมันจริงขึ้นมาแล้ว จริงขึ้นมาเพราะอะไร เพราะมันได้วิปัสสนาไป มันเห็นกระบวนการของการปล่อย เห็นกระบวนการของการถอดถอน เห็นกระบวนการ การดึง การชำระอุปาทานในหัวใจ มันรับรู้มาตลอด แล้วเราลืมลูกกลูกกลานมาตลอดเพราะเราวิปัสสนาไป

พอเวลาจิตมันปล่อยวางทีหนึ่ง ทุกคนจะมีความรู้สึก ว่า เออ..ใช่ เออ..ไม่เคยเห็นแล้วทุกคนจะบอกพิจารณาไปแล้ว อู๋..ปัญญามันละเอียดมาก อู๋..จิตมันลึกซึ้งมาก เพราะสิ่งที่ไม่เคยเห็น นี่กิโลเมตรที่แรกนะ ยังไม่ถึงกิโลเมตรที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ เลย มันจะละเอียด มันจะลึกซึ้ง มันจะ ...ถ้ากระบวนการมันจบสิ้นถึงกิโลเมตรที่ ๔ กระบวนการจบสิ้นจะเข้าใจกระบวนการของจิตทั้งหมด

ถ้าเข้าใจกระบวนการของจิตทั้งหมดเห็นไหม จิตเป็นรูป ความคิดเป็นนาม เพราะมีรูปมันมีนาม มันก็หมุนของมันไป กระบวนการทำลายนามทั้งหมดเหลือรูป กระบวนการนะจิตเดิมแท้ที่ปล่อยใส กระบวนการของมันทำลายรูปนี้ทั้งหมด สิ้นสุดกระบวนการของมันนะ นามก็ต้องทำลาย รูปก็ต้องทำลายๆ ยิ่งทำลายยิ่งใสสะอาด ถึงที่สุดพอมทำลายหมดแล้ว เห็นไหม

พระอรหันต์ไม่มีจิต พระอรหันต์ไม่มีนามและไม่มีรูป

ไม่มี เพราะรูปก็คือตัวภพ นามก็คือสิ่งที่เกิดขึ้นจากกิเลส พระอรหันต์ไม่มีรูป ไม่มีนาม ไม่มีสิ่งใดทั้งสิ้น พระอรหันต์ไม่มีอะไรเลย แต่พระอรหันต์มีความเป็นความรับรู้สิ่งที่สิ้นกระบวนการของมัน พระอรหันต์รู้หมดแต่พระอรหันต์ไม่มีอะไรเลย

แต่ถ้าบอกจิตพระอรหันต์เป็นอย่างนั้น ทุกคนเป็นอย่างนั้น นั่นเป็นความรู้สึกนึก
คิดของเขา นั่นเป็นความนึกคิดของผู้ไม่รู้ ไม่รู้พูดผิดหมด

ถ้ารู้ เวลาว่ามันเป็นสมมุติบัญญัติ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเรา เวลาเทศน์ก็
เทศน์โดยประสานี้แหละ เทศน์โดยประสาเห็นใหม่ สิ่งที่เทศน์ออกมานะ ผู้รู้จริง ก็พูดคำ
เดียวกันนั้นแหละ พูดคำเดียวกัน พูดธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สมมุติ
บัญญัติ แต่พูดด้วยความรู้จริงถูกต้องหมดเลย

แต่คนที่ไม่รู้ก็พูดสมมุติบัญญัติ พูดธรรมะพระพุทธเจ้าด้วย พุทธพจน์ด้วย แล้ว
เกร็งด้วย ก้าวผิดพุทธพจน์ด้วย ทุกๆ บรรทัด ทุกคำต้องเหมือนด้วย แต่ผิดหมด! เอวัง